

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

2013

Ivana Dvořáková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav románských studií

Bakalářská práce

Ivana Dvořáková

**Postava Claudine ve srovnání s jinými charaktery pozdější
tvorby Colette**

Character of Claudine in comparison with other characters in Colette's
later work

Praha 2013

Vedoucí práce: doc. PhDr. Václav Jamek

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. Phdr. Václavu Jamkovi za vedení této bakalářské práce i za podnětné připomínky a čas, který mi během tvorby práce věnoval.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. 7. 2013

Ivana Dvořáková

Abstrakt

Tato bakalářská práce má za úkol srovnat postavu Claudine s pozdějšími postavami Colettiny tvorby. Sidonie-Gabrielle Colette je jednou z nejvýznamnějších literárních osobností první poloviny dvacátého století a ačkoli v České republice není příliš studovaná, v zemi svého původu má dodnes mnoho příznivců. První část práce Colettu stručně zařazuje do kontextu soudobé ženské literatury a zabývá se jejím životopisem s důrazem na osoby a okolnosti, které ovlivnili její život a tvorbu. Druhá část práce postupně analyzuje a srovnává vybrané literární postavy a také rozpoznává Colettiny autobiografické projekce. V závěru práce vytváří celkové porovnání a definuje podstatu zmíněných projekcí.

Abstract

This Bachelor Thesis aims to compare the character of Claudine with later characters of Colette's work. Sidonie-Gabrielle Colette is one of the most important literary figures of the first half of the twentieth century, and although she is not the usual subject of studies in the Czech Republic, in her country of origin, she still has many supporters. The first part of this work puts briefly Colette into the context of contemporary women's literature, and pursue her biography with an emphasis on people and circumstances that influenced her life and work. The second part of the work progressively analyses and compares selected literature characters and also identifies Colette's autobiographical projections. In conclusion this work creates a global comparison and defines the nature of those projections.

Klíčová slova

Colette, Claudine, Sido, Willy, Belle Époque, autobiografický román, román

Keywords

Colette, Claudine, Sido, Willy, Belle Époque, autobiographic novel, novel

Obsah

OBSAH	5
ÚVOD.....	6
1. LITERÁRNÍ ZAŘAZENÍ COLETTINY POČÁTEČNÍ TVORBY.....	8
2. ZÁSADNÍ OSOBY A OKAMŽIKY V COLETTINĚ ŽIVOTĚ	10
2.1 SIDO.....	10
2.2 WILLY	13
2.3 Z ANONYMNÍ PRACOVNY DO GONCOURTOVY AKADEMIE	17
3. KOMPARACE VYBRANÝCH POSTAV.....	19
3.1 CLAUDINE.....	19
3.1.1 <i>Claudine à l'école</i>	19
3.1.2 <i>Claudine à Paris</i>	21
3.1.3 <i>Claudine en ménage</i>	23
3.1.4 <i>Claudine s'en va</i>	25
3.1.5 <i>La retraite sentimentale</i>	27
3.2 MINNE	29
3.3 RENÉE.....	32
3.4 MITSOU.....	34
3.5 LÉA DE LONVAL A FRED PELOUX	36
3.6 PHIL A VINCA	40
ZÁVĚR	41
SUMMARY	43
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	45

Úvod

Sidonie-Gabrielle Colette byla jednou z nejvýznamnějších literárních osobností první poloviny dvacátého století a proslula především svou tvorbou autobiografických románů. V zemi svého původu má dodnes mnoho příznivců, ale v České republice není příliš studovaná. Ve Francii od roku 1956 existuje asociace „La société des amis de Colette“¹, která od roku 1977 každoročně vydává revue *Les Cahiers Colette*². Můžeme v nich najít dosud nevydané texty, korespondence, ale také původní studie. Tato asociace se snaží udržovat povědomí o Colettě, přiblížit její život a tvorbu čtenářům, ale také dohlížet na ochranu pamětních míst s Colettou spojených.

Cílem této práce je srovnat Colettinu první a nejnámější literární postavu Claudine s vybranými charaktery jejích pozdějších děl. Jelikož je Colette také známá zakomponováním autobiografických prvků do své tvorby, budeme se snažit v průběhu analýzy vybraných děl tyto prvky rozpoznat. V první části práce autorku krátce literárně zařadíme do kontextu soudobé ženské literatury, která je v období „Belle Époque“ velmi hojná a přitom málo studovaná.

Abychom mohli srovnávat ústřední postavy Colettiných románů a zachytit začleněnou autobiografii, je potřeba se nejdříve seznámit s životopisem autorky a zvláště s okolnostmi, které ovlivnily její život a tvorbu. Proto se především zaměříme na dvě osoby, které hrály v Colettině dětství a mládí zásadní roli, a to na matku Sidu a manžela Willyho. Do této části rovnou zakomponujeme i Colettin zpětný pohled na zmíněné období na základě románů *La maison de Claudine*, *La naissance du jour*, *Sido* a *Mes apprentissages*. V této části se nachází i vysvětlení, jakým způsobem vznikl cyklus o Claudině.

Poté se budeme také krátce zabývat dobou, která představuje autorčino osvobození od Willyho, další dvě manželství a úspěšnou kariéru spisovatelky, pantomimické herečky a novinářky. Tato etapa Colettina života je pro nás důležitá proto, abychom si uvědomili, za jakých okolností vznikala díla, jejichž hlavní postavy budeme s Claudinou srovnávat.

V druhé části práce budeme analyzovat vybrané postavy a začneme je pomalu mezi sebou srovnávat. Pochopitelně začneme s Claudinou a jejím životním příběhem a osobním vývojem, jehož můžeme být svědky v románech *Claudine à l'école*, *Claudine à Paris*, *Claudine en ménage* a *Claudine s'en va*. Colette se po pěti letech, po posledně zmíněném díle,

¹ „Společenství Colettiných přátel“ (vl. překlad). *La société des Amis de Colette* [online]. [cit. 2013-07-26] Dostupné z <http://www.amisdecolette.fr/-Qui-sommes-nous->.

² „Sešity o Colettě“ (vl. překlad).

ještě ke své hlavní hrdince vrací románem *La Retraite sentimentale* a dokončuje tím celý cyklus. S každým románem se dostáváme hlouběji do samotného nitra hlavní postavy, a z tohoto důvodu ji budeme analyzovat s každým dílem zvlášť. Pro komparaci s Claudinou jsme vybrali ústřední postavy románů *L'Ingénue libertine*; *La Vagabonde*; *Mitsou, ou comment l'esprit vient aux filles*; *Chéri*; *Le Blé en herbe* a *La Fin de Chéri*. Vzhledem k prostoru, který Colette Claudině věnovala, je samozřejmé, že tuto hrdinku budeme znát a chápat ze všech nejlépe.

U srovnávaných postav nesledujeme celý životní vývoj, ale jsme svědky pouze určité etapy. Budeme se proto při porovnávání Claudiny s ostatními vybranými postavami vždy snažit sloučit jejich podobné životní fáze. Zároveň však budeme analyzovat jejich charaktery a povahy, rozdílná životní zázemí a události, které měly vliv na jejich vývoj. Proto bude nezbytné, abychom se seznámili s příběhem srovnávaných žen, poněvadž příběh a okolnosti utvářejí postavu, a ta následně dál vytváří příběh. Colettina díla přirozeně nejsou pouze o hlavních charakterech, ale také o lidech, kteří tvoří jejich okolí. Ačkoli by si mnoho z nich zasloužilo více pozornosti, omezený rozsah práce umožňuje zmínit pouze ty, které Claudinu a srovnávané hlavní postavy přímo ovlivňují.

V závěru práce přistoupíme k syntetické fázi a vytvoříme celkové porovnání. Z předchozí analýzy vydedukujeme, co Claudinu a zbylé ústřední postavy spojuje a v čem se liší. Abychom toto srovnání mohli udělat co nejefektivněji, určíme nejdříve společné téma srovnávaných Colettiných děl. V neposlední řadě se budeme snažit shrnout, v čem spočívají Colettiny autobiografické projekce.

1. Literární zařazení Colettiny počáteční tvorby

Colettiny literární začátky můžeme zařadit do počátku dvacátého století čili do období „Belle Époque“ za Třetí republiky. Nelze ji zařadit ke konkrétnímu literárnímu proudu, ale můžeme na ni nahlížet jako na „poslední symbolistickou básnířku v próze devatenáctého století a jako na jednu z prvních velkých prozaiků století dvacátého.“³ Její tvorba byla rozmanitá, ale proslavila se především tvorbou autobiografických románů. „Belle Époque“ byla doba vědeckého, technického, ekonomického a kulturního rozmachu, ale pozice ženy byla stále definována Napoleonovým občanským zákoníkem z roku 1804. Hlavní úlohou ženy tedy bylo poslouchat manžela, vychovávat děti a zajišťovat chod domácnosti.⁴

„Ve srovnání s devatenáctým stoletím, Belle Époque pozoruje první znaky ženského osvobození“⁵ z těchto konvencí. Nejvíce se tyto ženy uplatnily v literatuře a žurnalistice. Část z nich se otevřeně hlásila k homosexualitě, která byla v Paříži od roku 1900 populární, a tím tyto autorky byly často připojovány k avantgardnímu proudu. Jednou z těchto žen byla i Colettina přítelkyně, francouzsky píšící básnířka anglického původu, Renée Vivien. Psala pod mnoha pseudonymy a jejím nejznámějším dílem je *Sapho*⁶, sbírka překladů a textových adaptací řecké homosexuální básnířky Sapphó⁷, která žila na ostrově Lesbos.⁸ Následně pod jménem „Lesbos“ byla označována skupina pařížských lesbiček, které se svou orientací netajily.

Marguerite Audoux, která byla členkou skupiny mladých umělců a literátů „Carnetin“⁹, vydala dílo *Marie-Claire*. Dále byly známé Marcelle Tinayre, Lucie Delarue-Mardrus, Anna de Noailles, Gabrielle Réval, Colette Yver nebo Judith Gautier, první zvolená žena do Goncourtovy akademie. Jako poslední zmíníme Rachildu. Svými kritickými články a povídkami přispívala do magazínu *Mercure de France*, který vydával její manžel Alfred Vallette.¹⁰ Byla také jednou z prvních osob, které tušily, kdo je skutečným autorem

³ „Dernier poète symboliste en prose du XIXe siècle et un des premiers grands prosateurs du XXe siècle.“ JOURLAIT, Daniel. *La maison de Claudine de Colette*. Paris: Hachette, 1975, s. 28 (vl. překlad).

⁴ WINOCK, Michel. *La Belle époque: la France de 1900 à 1914*. Paris: Perrin, 2003. s. 153-174.

⁵ „En comparaison avec le XIXe siècle, la Belle Époque voit les premiers signes d'un affranchissement des femmes.“ Tamtéž, s. 166 (vl. překlad).

⁶ Tamtéž, s. 153-174.

⁷ *Pauline-Mary Tarn, dite Renée Vivien*. [online]. [cit. 28/7/2013] Dostupné z URL: <http://www.larousse.fr/encyclopedie/litterature/Vivien/171937>.

⁸ *Sappho ou Sapho*. [online]. [cit. 28/7/2013] Dostupné z URL: <http://www.larousse.fr/encyclopedie/personnage/Sappho/143197>.

⁹ „Deníčkáři“ (vl. překlad).

¹⁰ LEROY, Géraldi a Julie SABIANI. *La vie littéraire à la Belle Époque*. Paris: Presses universitaires de France, 1998. s. 263-291.

Claudiny.¹¹ „Belle Époque“ čítala mnoho nadaných spisovatelek, které ve své době sice byly známé, ale dnes jsou málo studované. Pod literaturou z počátku dvacátého století si tedy nejdříve vybavíme jména jako Paul Claudel, Jules Romains, Francis Jammes, André Gide či Guillaume Apollinaire.¹²

¹¹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984. s. 138.

¹² BRUNEL, Pierre. *Histoire de la littérature française*. [2.] ed. Paris: Bordas, 2001. s. 573-606.

2. Zásadní osoby a okamžiky v Colettině životě

2.1 Sido

Adèle Eugénie Sidonie Landoy, později přezdívaná Sido, se narodila v Paříži a po smrti své matky žila s otcem. Následně po jeho smrti se v devatenácti letech přestěhovala ke svým starším bratrům do Belgie. Oba byli novináři, a Sidonie tak měla možnost žít v intelektuálním, bystrém a antiklerikálním prostředí a také se pohybovat v bohémské společnosti mezi malíři, hudebníky a básníky.

Po smrti svého prvního manžela Robineau-Duclose, alkoholika, s nímž měla dceru Juliettu a syna Achilla, se Sidonie seznámila s vojenským veteránem a kapitánem Jules-Joseph Colettem. Ten jí začal pomáhat se spravováním značného majetku, včetně domu v Saint-Sauveur-en-Puisay v Burgundsku, který Sidonie po Duclosovi zdědila.¹³ Dle veřejného mínění byla Sidonie „zodpovědná za smrt svého muže.“¹⁴ Rovněž kolovaly fámy o jejím mileneckém poměru s Colettem před jejich svatbou.¹⁵ Svou otevřeností a liberálností se však Sidonie stavěla „nad místní konformismus“¹⁶, a šokovala tím svoje okolí.¹⁷

Přezdívku Sido získala od svého druhého manžela, který byl příslušníkem bývalé francouzské koloniální pěchoty v Alžírsku. Po zranění a amputaci nohy byl z pěchoty propuštěn a stal se berním úředníkem v Saint-Sauveur. Sido a Jules spolu měli dvě děti; syna Léa a a v roce 1873 se jim narodila dcera Sidonie-Gabrielle Colette, které matka neřekla jinak než Minet-Chéri.¹⁸ Kapitán se příliš nezapojoval do rodinného života, protože většinu pozornosti věnoval své ženě a především politickým kampaním, jelikož aspiroval na pozici starosty v Saint-Sauveur, kterou nakonec nezískal. Na tyto kampaně brával i Gabriellu, s čímž Sido nesouhlasila.¹⁹

Často se zavíral do knihovny, kde se pokoušel psát, ale byl „bezmocný před nepopsaným listem“.²⁰ K tomuto uměleckému neúspěchu se připojil i neúspěch řízení majetku, a proto byla rodina nucena prodat Saint-Sauveur a nastěhovat se k Achillovi

¹³ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 22-29.

¹⁴ „[...] responsable de la mort de son époux.“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 28. (vl. překlad).

¹⁵ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, s. 41.

¹⁶ „[...] au-delà du conformisme local.“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 29. (vl. překlad).

¹⁷ Tamtéž, s. 22-29.

¹⁸ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 19.

¹⁹ Tamtéž, s. 29-37.

²⁰ „[...] impuissance devant la page blanche,[...]“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 32 (vl. překlad).

do Châtillon-Coligny. V této době bylo Gabrielle sedmnáct let. Společně s matkou pak dlouho postrádaly svou zahradu v Saint-Sauveur.²¹ Kapitán se v Colligny následně přihlásil do společenství geografů, kde se seznámil s Albertem Gauthier-Villarsem, vystudovaným polytechnikem a vědeckým redaktorem, jehož syn Henry Gauthier-Villars měl být nastávajícím manželem Gabrielly.²²

Nyní se ale vraťme k Sidě, s níž měla Colette velmi vřelý a blízký vztah. S matčinou smrtí v roce 1912 se velmi těžce vyrovnávala. Bylo pro ni nepředstavitelné, že by si s ní již nemohla dopisovat, a proto dál v korespondenci pokračovala, ale nikdy ji neodeslala. Po deseti letech se Colette rozhodla vzdát matce hold sepsáním prvních vzpomínek na ni a na své šťastné dětství.²³ Díky románům *La maison de Claudine* (1922), *La naissance du jour* (1928) a *Sido* (1929) máme nyní možnost sestavit profil této ženy prostřednictvím Colettina úhlu pohledu. Sido obdivovala umění a přírodu, a tomuto postoji chtěla naučit i své děti. Poslouchala Offenbacha a s oblibou četla klasiky sedmnáctého století.²⁴ Se svou nejmladší dcerou se dělila o zážitky z četby, velmi ráda hodnotila a komentovala hrdiny a jejich počínání: „*C'est beaucoup d'embarras tant d'amour dans ces livres, disait-elle... Tous ces amoureux que tu vois dans les livres, ils n'ont donc jamais ni d'enfants à élever, ni jardin à soigner?*“²⁵, „*Tu as lu cette stupide histoire d'une morte qui se venge?*“²⁶

Díky své matce a otci, který trávil většinu času v knihovně, si Colette vypěstovala lásku k literatuře. Oblíbila si Zolu, Balzaca a Maupassanta.²⁷ Sido byla ale především milovnicí venkova a přírody. Učila svou nejmladší dceru znát a milovat faunu i flóru prostřednictvím pozorování. Zvolání „podívej!“ bylo základem tohoto učení.²⁸ Colettina láska k přírodě prostupuje všemi díly skrze lyrické popisy, které se vyznačují svou rytmičností, barvitostí a detailností. Velkou roli v Colettině životě také hrála zvířata. Věnovala jim později velký prostor ve svých dílech a ráda se jimi obklopovala, protože si na základě životních zkušeností uvědomovala, že u nich mimo jiné nachází „*věrnost, kterou se jí nepodařilo najít*

²¹ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 27-28.

²² Tamtéž, s. 30-31.

²³ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, s. 163-164.

²⁴ Tamtéž, s. 22-23.

²⁵ „To je hodně potíží z tolika lásky v těch knihách, říkala...Všichni ti zamilovaní, které v knihách vidíš, copak nikdy nevychovávat děti nebo nemají na starost zahradu?“ COLETTE. *La Maison de Claudine* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 17/07/2004, s. 31. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_maison_claudine.pdf (vl. překlad).

²⁶ „Četla jsi ten hloupý příběh o mrtvé, která se mstí?“ Tamtéž (vl. překlad).

²⁷ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 27.

²⁸ LE HARDOUIN, Maria. *Colette*. Paris: Editions Universitaires, 1956, s. 18-19.

u lidí“.²⁹ Kromě Julietty, která byla neustále zavřená ve svém pokoji nad knihami, si děti nepozorovaně a v tichosti hrály na zahradě, schovávaly se ve stromech, a proto zahradou často zněla Sidonina zvolání: „*Où sont les enfants?*“³⁰ Sido svým dětem poskytovala volnost a svobodu,³¹ ale nic to nemění na faktu, že byla ustaranou matkou. Colette v *La maison de Claudine* vzpomíná na období, kdy Sido trpěla nočními můrami, ve kterých jí nejmladší dceru unášeli. Její nejstarší syn Achille studoval v Paříži medicínu, Julietta se provdala, a Sido již neměla všechny děti pohromadě. Sido si ji tedy v tomto období dokonce brala v noci k sobě do ložnice, aby nad ní měla kontrolu.³²

Pokud byl Colettin otec kapitánem, Sido byla „generálem“. Zajišťovala chod domácnosti, ve které dbala na klid a zároveň byla schopna starat se o zahradu. Colette na svou matku vzpomíná jako na štědrú a obětavou ženu, která si však zachovávala důstojnou a silnou tvář. „*Elle riait volontiers, d'un rire jeune et aigu qui mouillait ses yeux de larmes, et qu'elle se reprochait après comme un manquement à la dignité d'une mère chargée de quatre enfants et de soucis d'argent.*“³³ Když kapitán v roce 1905 zemřel, Sido se s tím skrytě vypořádávala sama a nepřenášela svůj žal na již dospělé a soběstačné děti.³⁴

Ráda mívala vše pod kontrolou, ale seznámení Coletty s Willym a jejich svatbu ovlivnit nemohla. Sido se „*vždy chtěla v srdci svých dětí udržet na prvním místě*“.³⁵ V tomto ohledu byla majetnická a nepřála si, aby se Colette vdala. Nejráději by si ji nechala celý život u sebe v Châtillon-Coligny. Byla přesvědčená o tom, že jako většina manželství ani toto nebude šťastné:³⁶ „*Ton malheur commence au moment où tu acceptes d'être la femme d'un malhonnête homme, ta faute est d'espérer qu'il peut te rendre un foyer, l'homme qui ta détournée du tien.*“³⁷

²⁹ „[...] ce qu'elle ne parvient pas à trouver chez les humains: la fidélité.“ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, str 81 (vl. překlad).

³⁰ „Kde jsou děti?“ COLETTE. *La Maison de Claudine* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 17/07/2004, s. 5. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_maison_claudine.pdf (vl. překlad).

³¹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 44.

³² COLETTE. *La Maison de Claudine* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 17/07/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_maison_claudine.pdf. s. 22-25.

³³ „Ochotně se smála mladým a ostrým smíchem, který jí zvlhčoval oči slzami, a který si pak vyčítala jako ztrátu důstojnosti matky zatížené čtyřmi dětmi a finančními starostmi.“ Tamtéž s. 100 (vl. překlad).

³⁴ KRISTEVA, Julia. *Le génie féminin: la vie, la folie, les mots : Hannah Arendt, Melanie Klein, Colette. Tome III. Colette*. Paris: Fayard, 2002, s. 192.

³⁵ „[...] toujours garder la première place dans le cœur de ses enfants[...]“ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, s. 47 (vl. překlad).

³⁶ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 62-115.

³⁷ „Tvé neštěstí začíná ve chvíli, kdy přijmeš být ženou nečestného muže, tvá chyba je doufat, že ti dá domov, muž, který tě odvedl od tvého.“ COLETTE. *La Naissance du jour* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/12/2005, s. 99. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_naissance_du_jour.pdf (vl. překlad).

2.2 Willy

Již jsme se zmínili, že Henry Gauthier-Villars byl synem kapitánova blízkého přítele, který vlastnil vědeckou redakci. Rodina si pochopitelně přála, aby syn pokračoval v tomto oboru, ale Henry, kterému nikdo neřekl jinak než Willy, se rozhodl odtrhnout od rodinného podniku pro své novinářské a hudební zájmy. Byl velkým milovníkem Wagnera a stal se známým hudebním kritikem. Podepisoval se pod různými pseudonymy, z nichž nejznámější je Maugis. Přispíval svými články do novin, a snažil se také psát poezii, novely či pohádky, ale nenajdeme mezi nimi významného díla.

V tomto směru byl Willy podobně bezmocný jako Colettin otec. Zvolil tudíž odlišnou taktiku a stal se „*vykořisťovatelem cizího talentu*.“³⁸ Sestavil pod sebou organizaci desítek anonymních spisovatelů, jejichž díla vydával pod svým jménem.³⁹ Tento způsob spolupráce byl výhodný pro obě zúčastněné strany, jelikož Willy dokázal ocenit talent, a díky svému známému jménu, konexím a umění propagace byl schopen zajistit úspěšný prodej díla, který by pravděpodobně nenastal, kdyby bylo oné dílo podepsáno neznámým autorem.⁴⁰

Společenský Willy byl v Paříži oblíbeným bavičem, ale také známým provokátérem a milovníkem skandálů. Z prvního manželství⁴¹ měl syna, se kterým jezdil za kojnou do Châtillon-Coligny, kde se také díky svému otci seznámil s rodinou kapitána Coletta, a tedy i s Gabriellou.⁴² Gabrielle velmi ráda poslouchala Willyho vyprávění o pařížském stylu života, o němž věděl vše a ona tak málo. Willyho přitahovalo její mládí, svěžest, nevinnost a odlišnost od městských žen. Zamilovali se do sebe, a přestože neměli kromě lásky k literatuře nic společného, rozhodli se pro společný život. Tehdy sedmnáctileté Gabrielle k tomuto rozhodnutí také dopomohla nuda, kterou zažívala v Châtillon-Coligny, a také touha po útěku od Sidy, která si svou dceru chtěla co nejdéle udržet u sebe.

Také Willyho, který byl o třináct let starší než jeho budoucí žena, poháněla touha šokovat.⁴³ Jeho rodina nechtěla, aby si vzal „*chudou dívku bez nějaké zvláštní umělecké či intelektuální aspirace*“⁴⁴, což pro něj byl o důvod víc, proč se oženit právě s ní. V té době skutečně Colette netoužila po umělecké dráze: „*V mládí, potvrzuje, jsem si nikdy nepřála*

³⁸ „exploiteur des talents d'autrui“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 134 (vl. překlad).

³⁹ „nègre littéraire“, nelze doslovně přeložit, ve francouzštině je to ustálené slovní spojení.

⁴⁰ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 139-141.

⁴¹ První Willyho manželka, Marie-Louise Servat, zemřela v roce 1891, dva roky po narození jejich syna.

⁴² Tamtéž, s. 101-140.

⁴³ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 30-38.

⁴⁴ „[...] une fille pauvre et sans aucune aspiration artistique ou intellectuelle particulière.“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 109 (vl. překlad).

psát. *Nevstávala jsem tajně v noci, abych tužkou psala verše na víko od krabice na boty.*⁴⁵ Také netušila, že se z ní (částečně díky Willymu) později stane jedna z nejvýznamnějších spisovatelek století. Po dvouletých zasnubách, během nichž si pár dopisoval, se v roce 1893 Gabrielle a Willy diskrétně vzali a následně odjeli do Paříže, aby žili v Jakubově ulici. Gabriella si po nastěhování do smutného a tmavého bytu musela zvyknout na nový životní styl a nepravidelný režim. Willy svou novou ženu, které začal říkat Colette, brával do společnosti a salónů, v nichž se začala seznamovat s vlivnými lidmi. Spřátelila se se spisovatelem a překladatelem Marcellem Schwobem, jeho ženou a herečkou Margueritou Morenovou, Francisem Jammem a s mnoha dalšími.

Manželský pár byl viděn všude (salóny, divadla, varieté). Nedlouho po svatbě se Colette dozvěděla o manželově nevěře s Charlottou Kincelerovou, a tak se seznámila se svou první, avšak nikoli poslední rivalkou.⁴⁶ V tu chvíli Gabrielle v každé ženě viděla možnou Willyho milenkou, a rozhodla se proto o taktiku paktu. Následně se svými rivalkami navazovala přátelský, někdy i intimní vztah, což jí víceméně dovolovalo tyto ženy v jisté míře tolerovat.⁴⁷ Měsíce však utíkaly a k tomuto vypětí se přidala neschopnost zvyknout si na tmavé prostředí bytu. Obojí mělo za následek Colettino zhroucení a psychosomatickou nemoc, z níž se léčila celé dva měsíce. V tomto období jí dělala společnost její kočka Kiki-ladoucette⁴⁸, Marcel Schwob, Marguerite Moreno a v neposlední řadě se o ní přijela starat Sido, která měla největší zásluhu na dceřině uzdravení.⁴⁹

Colette svému muži často vyprávěla své vzpomínky z dětství a Willyho napadlo, že by je mohla sepsat: „*Vous devriez jeter sur le papier des souvenirs de l'école primaire. N'ayez pas peur des détails piquants, je pourrais peut-être en tirer quelque chose...*“⁵⁰ Nakonec se však rozhodl Colettina rukopisu využít až po dvou letech, kdy na něj náhodou narazil v pracovně, protože mu dříve přišel nepoužitelný. Na základě dohody s Colettou tak v roce 1900 vydal román *Claudine à l'école* pod svým jménem, stejně tak jako další pokračování tohoto cyklu, díla *Claudine à Paris* (1901), *Claudine en ménage* (1902), *Claudine s'en va* (1903).⁵¹ Tím se Colette stala vedle Pierra Vebera, Francise Carca, Paula Ackera,

⁴⁵ „Dans ma jeunesse, affirme-t-elle, je n'ai jamais désiré écrire. Non je ne me suis pas levée la nuit en cachette pour écrire des vers au crayon sur le couvercle d'une boîte à chaussures.“ LE HARDOUIN, Maria. *Colette*. Paris: Éditions Universitaires, 1956, s. 29 (vl. překlad).

⁴⁶ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 38-50

⁴⁷ LE HARDOUIN, Maria. *Colette*. Paris: Editions Universitaires, 1956, s. 73.

⁴⁸ „Slad'oučká Kiki“ (vl. překlad).

⁴⁹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 121-131.

⁵⁰ „Měla byste na papír sepsat vzpomínky na základní školu. Nebojte se pikantních detailů, možná bych z toho mohl něco vytěžit...“ COLETTE. *Mes apprentisages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936 s. 36 (vl. překlad).

⁵¹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 145-150.

Jeana de Tinana a mnoha dalšími jedním z manželových anonymních spisovatelů.⁵² Skutečný autor cyklu byl dlouho tajemstvím, ale s každým přibývajícím dílem se o něm čím dál častěji spekulovalo a bylo pár jedinců, kteří pravdu tušili (či věděli) od počátku.⁵³

Willy často do Colettiných rukopisů zasahoval stylistickými úpravami, přidával slovní hříčky, ale také si objednával postavy.⁵⁴ Ona na tyto úpravy a na vznik Claudiny vzpomíná v *Mes apprentissages*: „*Vous ne pourriez pas, me dit M. Willy, échauffer un peu ces enfantillages? Par exemple, entre Claudine et l'une de ses camarades, une amitié trop tendre... Et puis du patois, beaucoup de mots patois... De la gaminerie... Vous voyez ce que je veux dire?*“⁵⁵ Na pokračování cyklu Willy Colettě obstaral důstojnější podmínky k práci, které jí měly poskytnout veškeré pohodlí pro psaní (pracovna, velký pracovní stůl).⁵⁶ Tímto způsobem Colette vzpomíná na Willyho řízení jeho anonymů: „*Distribution du travail, estimation des capacités, une manière stimulante de critiquer, l'habitude de juger sans trop récompenser, voilà, je pense, des dons rares, qui furent mal employés.*“⁵⁷

Cyklus o Claudině, dívce s dlouhými copy, slavil úspěch také díky divadelnímu zpracování. Hlavní hrdinku ztvárňovala herečka Polaire, která s manželským párem trávila mnoho času. Willy využil lehké podobnosti Polairy a své ženy; obě dívky tedy měly stejný sestřih, nosily stejné oblečení a Willy s nimi začal chodit do společnosti jako se svými „Twins“⁵⁸, kde budili pozornost a rozruch.⁵⁹ Po *Claudine s'en va*, Colette napsala novely *Minne* (1904) a *Égarement de Minne* (1905), které ještě Willy podepsal svým jménem, a které v roce 1909 vyšly dohromady pod titulem *L'Ingénue libertine*. V tomto období však Colette pomalu začínala toužit po osamostatnění: „*Je n'en étais pas encore à vouloir fuir le domicile conjugal, ni le travail plus conjugal que le domicile. Mais Je changeais... Je m'éveillais vaguement à un devoir envers moi-même, celui d'écrire autre chose que les Claudine.*“⁶⁰

⁵² Tamtéž, s. 140-142.

⁵³ Marguerite Moreno, Sido, nebo dokonce Rachilde v kritice pro *Mercur de France* naznačila pochybnost o tom, že by autorem byl Willy.

⁵⁴ Postava Maugise (pseudonym Willyho) byla vytvořena speciálně na jeho přání. K Maugisovi se dostaneme ještě později při analýze Colettiných děl.

⁵⁵ „Nemohla byste, říká mi pan Willy, trochu rozpálit to dětinství? Například mezi Claudinou a jednou z jejích kamarádek, moc něžné přátelství... a pak nářečí, příliš nářečních slov... klučovina... Víte co tím myslím?“ COLETTE. *Mes apprentissages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936, s. 98 (vl. překlad)

⁵⁶ Tamtéž, s. 107.

⁵⁷ „Rozdělování práce, odhadování schopností, podněcující způsob kritiky, zvyk posuzovat bez většího odměňování, to jsou, myslím, vzácné dary, které byly špatně využity.“ Tamtéž, s. 105-106 (vl. překlad).

⁵⁸ „dvojčata“ (vl. překlad).

⁵⁹ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, s. 96-100.

⁶⁰ „Ještě jsem nechtěla utéct ze společné domácnosti nebo práce, která byla ještě více společná než domácnost. Ale měnila jsem se... Pomalu jsem se probouzela pro povinnost vůči sobě samé psát něco jiného než Claudine.“ COLETTE. *Mes apprentissages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936, s. 141 (vl. překlad).

Vydala pak romány *Dialogues de bêtes* (1904) a *Sept dialogues de bêtes* (1905), pod kterými se poprvé podepsala sama, Colette Willy. Začala chodit na hodiny pantomimického herectví s Georgem Waguem a pomalu se seznamovala s Renée Vivienovou, Natalií Barneyovou, Missy⁶¹ a dalšími představitelkami pařížských „Lesbos“. V roce 1906 se Colette s Willym odloučili a Colette navázala vztah s Missy, která ji v tuto obtížnou dobu finančně podporovala. Spolu také ztropily skandál v roce 1907, kdy se během představení *Rêve d'Égypte*⁶² v Moulin Rouge dlouze políbily.⁶³

Rozchod s Willym pro Colettu nebyl jednoduchý právě z tohoto hlediska. „Veřejné mínění stálo na straně Willyho díky jeho sociálnímu statutu a postavení, kterého za ta léta v literární a umělecké sféře dosáhl.“⁶⁴ Colette se tudíž musela vypracovat sama. Nadále psala, ale musela najít způsob rychlejšího způsobu získání peněz, a proto začala kariéru pantomimické herečky. Vedle této kariéry pak dále vydala díla *La Retraite sentimentale* (1909) a *La Vagabonde* (1910).⁶⁵ Román *La Vagabonde* vznikl jako pomsta Willymu za prodání práv na díla o Claudině a Minně z *L'Ingénue libertine*, aniž by cokoli řekl.⁶⁶ V roce 1910 se manželé rozvedli⁶⁷, a tím se pro Colettu uzavřela jedna rozsáhlá životní kapitola, kterou by bylo možno více rozvést, ale vzhledem k rozsahu práce ji zakončíme Colettiným výrokem o Willym: „*Ce qu'il faudrait écrire, c'est le roman de cet homme-là.*“⁶⁸

⁶¹ Vlastním jménem Sophie de Morny, neteř Napoleona III. Také přezdívána oncle Max

⁶² „Egyptský sen“ (vl. překlad).

⁶³ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 81-105.

⁶⁴ „[...] l'opinion publique se rangea du côté du mari...son statut social, le pouvoir qu'il avait acquis dans les milieux littéraires et artistiques[...]“ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 223 (vl. překlad).

⁶⁵ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 81-105.

⁶⁶ LEHEMBRE, Bernard. *Colette et Willy: un amour à la Belle Époque*. Paris: Acropole, 2000, s. 159.

⁶⁷ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 470.

⁶⁸ „O tomto muži by měl být napsán román.“ COLETTE. *Mes apprentisages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936, s. 32 (vl. překlad).

2.3 Z anonymní pracovny do Goncourtovy akademie

Po odloučení s Willym se Colette mohla naplno začít věnovat své profesní kariéře. Vedle románové tvorby a herectví začala v roce 1910 spolupracovat s deníkem *Le Matin*, do kterého přispívala rozhovory a články. Seznámila se s šéfredaktorem Henrym de Jouvenel a poznala v něm pozorného a galantního muže.⁶⁹ Vzdala se pro něj dlouholetého vztahu s Missy, ale i své herecké kariéry, protože si Henry přál, aby se zaměstnávala pouze psaním.⁷⁰

V tomto vytíženém období Colette neměla mnoho času, a tak si vedle velmi ojedinělých návštěv dopisovala se svou matkou. V roce 1912 Sido podlehl dlouhodobé nemoci, což Gabriellu pochopitelně silně zasáhlo. Jak jsme se již zmínili, věnovala jí v budoucnu tři díla⁷¹, díky nimž jsme měli možnost sestavit Sidonin profil. Tři měsíce po této události došlo ke sňatku mezi Colettou a Henrym a následující rok se jim narodila dcera Colette de Jouvenel, které matka následně říkala Bel-Gazou, podobně jako Sido říkala Gabrielle Minet-Chéri.⁷² Za války byl Henry mobilizován a Gabriella pokračovala v novinářské kariéře, ale také vypomáhala například jako ošetřující sestra.⁷³ Po válce se manželé čím dál tím víc odlučovali z důvodu vyprchání citů, ale také „ztráty intimity“⁷⁴. Henry měl vysoké politické ambice a často si domů pozíval vlivné návštěvy. Mezi hosty byla často navíc i Henryho milenka Germaine Patat, Colettina švadlena.⁷⁵

Colette se dál věnovala románové tvorbě a vydala díla *Mitsou, ou comment l'esprit vient aux filles* (1919) a *Chéri* (1920). V roce 1920 se Colette seznámila s Bertrendem de Jouvenel, synem Henryho. Společně s ním, svou dcerou a přítelkyněmi Helènou Picardovou a Germainou Beaumontovou trávila následující léta v Rozven.⁷⁶ Colette s Bertrendem byli milenci a tímto vztahem se inspirovala pro své další dílo *Le Blé en herbe* (1923), které jako první podepsala jen svým jménem Colette. Toto rozhodnutí učinila po rozvodu s Henrym v tom samém roce, a takto se podepisovala do konce života. Po rozvodu s Jouvenelem se Colette vrátila k herectví a zahájila turné, během něhož hrála hlavní hrdinky svých děl až do roku 1926.⁷⁷

⁶⁹ ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 119.

⁷⁰ CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998, s. 157-162.

⁷¹ *La Maison de Claudine*(1922), *La Naissance du jour*(1928) a *Sido* (1930).

⁷² ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983, s. 108-127.

⁷³ Tamtéž, s. 128.

⁷⁴ „[...] manque d'intimité“ Tamtéž, s. 148 (vl. překlad).

⁷⁵ Tamtéž, s. 148.

⁷⁶ Dům u pláže poblíž Saint-Malo, který Colettě věnovala Missy. *COLETTE à Rozven* [online]. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: <http://www.terresdecrivains.com/COLETTE-a-Rozven>.

⁷⁷ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 376-407.

V polovině dvacátých let Colette poznala podnikatele Maurice Goudeketa, který byl jejím partnerem a od roku 1935 manželem do konce jejího života. S ním si užívala cestování, kultury, a dokonce spolu otevřeli obchůdek s kosmetickými výrobky. Sama Colette líčila zákaznice, které k ní přicházely spíše ze zvědavosti. V tomto období Colette napsala romány *La Fin de Chéri* (1926), *Sido* (1930), *Mes apprentissages* (1936), *Gigi* (1944) a dále se věnovala žurnalistice pro periodika *Le Figaro*, *Le Quotidien* a *L'Éclair*. Po druhé světové válce pokračovala v tvorbě esejů a románů s autobiografickými prvky. V roce 1945 byla zvolena do Goncourtovy akademie, ve které byla o rok později zvolena prezidentkou. Ke konci života se musela vypořádávat se silnou artrózou a 3. srpna 1954 zemřela. Vzhledem k minulosti nemohla mít náboženský pohřeb, ale byla ve Francii první ženou, které byl vystaven národní pohřeb.⁷⁸

⁷⁸ Tamtéž, s. 408-478.

3. Komparace vybraných postav

3.1 Claudine

3.1.1 Claudine à l'école

Poprvé se s tmavookou a tmavovlasou Claudine seznamujeme jako s patnáctiletou dívkou, která žije v Montigny se svým otcem. Podobně jako u Coletty u ní nacházíme úzké splynutí s přírodou. I přes dostatek otcovy lásky pozbývala z jeho strany pozornosti, a tak celé své dětství strávila v lesích a na zahradě. Můžeme se domnívat, že jí venkov do povahy vložil jistou nebojácnost, impulsivnost a živost, kterou by do jisté míry mohla zkrotit důslednější výchova nebo matka, kterou Claudine neměla.

Kamarádky Claire, Anaïs a Marie, kterými je Claudine obklopena a se kterými chodí do školy, jsou jejími silnými protiklady. Jsou to hodné, romantické, naivní, avšak svým způsobem rozumné dívky, nad nimiž Claudine ráda uplatňuje převahu pod vlivem své drsnější a pichlavější povahy, která může na čtenáře chvílemi působit až protivným dojmem. Škola je hlavním dějištěm příhod, které Claudine ve formě deníku vypráví.

Vše začíná příjezdem nové učitelky a zároveň vychovatelky, slečny Sergentové (postava inspirovaná skutečnou Colettinou učitelkou paní Terrainovou)⁷⁹ a její asistentky slečny Aimée. Slečna Sergentová v Claudině okamžitě rozpozná talentovanou mladou dívku, jejíž nadání však zastiňuje určitá nepoddajnost a drzost. Objeví se mezi nimi nevraživost v momentě, kdy slečna Sergentová ve svém vlastním zájmu⁸⁰ zakáže své asistence slečně Aimée jakýkoli vztah s Claudinou. Vše mezi Aimée a Claudinou začalo jako doučování anglického jazyka, ale místo učení si spíše povídaly, svěřovaly se jedna druhé a dále pak od komplimentů postupovaly k objetím a vyznáním citů. V jisté chvíli může čtenář bádát nad tím, jestli projevy citů pocházejí čistě z přátelské lásky, kterou k sobě dívky chovají, nebo jestli jsou to city hlubší povahy.

Slečna Sergent si slečnu Aimée přivlastní nejen z přátelského, ale také z mileneckého hlediska. Ať už je podstata Claudiných dojmů jakákoliv, její pocit zrady a žárlivosti je zcela opodstatněný, poněvadž slečna Aimée byla v životě Claudine první osobou, které mohla důvěřovat, svěřovat se a která plnila úlohu starší sestry. Claudine by si svou přítelkyni ráda nechala celou pro sebe, ale slečna Aimée si uvědomí výhody vztahu se slečnou Sergentovou a přítelkyni skutečně opouští. Od této chvíle pro slečnu Sergentovou přestává být Claudine

⁷⁹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 84.

⁸⁰ Slečna Sergentová k Aimée chová city a nehodlá se o ní s nikým dělit.

hrozbou. Claudine má štěstí, že obě slečny přistihne při milostných hrátkách a kdykoli jí hrozí trest, použije ono tajemství jako zbraň. Toto je další Claudinina vlastnost: v případě, že se jí něco nelíbí, nezdráhá se to říci. Nebojí se využívat druhé ve svůj vlastní prospěch. Na rozdíl od ostatních se nesnaží každému zalíbit a situace si řeší svým způsobem.

Vedle této hlavní zápletky se ve škole dějí i jiné události. Například doktor Dutertre si dělá zálsusk na mladé studentky, které se před ním stydí, ale zároveň se pro něho strojí. Claudine je, na rozdíl od ostatních děvčat, vůči němu zcela lhostejná a rozhodně se před ním nestydí. Jednoho dne ji však doktor políbí. Zpočátku je rozrušena a rozhořčena, ale později si uvědomí, že doktor zná mnoho pařížských žen, což pro ni znamená, že pokud políbil ji, není tak ošklivá, a toto zjištění jí dodá sebevědomí. Pro postavu Dutertra byl Colettě inspirací pan Merlou, který porazil jejího otce ve volbách na pozici starosty v Saint-Sauveur.⁸¹

Během školního roku se Claudine také spřátelí se sestrou slečny Aimée, Luce. Je to však přátelství, jehož váhu si uvědomí až po skončení školy a jejím odjezdu z Montigny.⁸² Luce k ní vždy vzhlížela a chovala k ní velmi hluboké city. Claudine však těchto citů vždy využívala k tomu, aby si z Luce dělala malého poskoka, kterého mohla s libostí ponižovat. Věděla také, že po ní Luce touží, ale dominantní Claudine by potřebovala někoho, kdo by ovládal ji, kdo by jí imponoval, někoho silnějšího a chytřejšího než ona sama.

Po úspěšném ukončení ročníku se Claudine vydává se svým otcem do Paříže. Za poslední rok v Montigny byla Claudine svědkem mnoha pikantností; počínaje nepatřičným chováním doktora Dutertra a konče mileneckým vztahem slečny Sergentové a Aimée, který se postupně již ani jedna z nich nesnažila skrývat, a tím se tento vztah, vzhledem ke školnímu prostředí, stal svou okázalostí poněkud nevhodným. Po tom všem je přesvědčena, že se nikde nebude tak dobře bavit jako na škole.

⁸¹ SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984, s. 84.

⁸² O tomto se bude dál pojednávat v další podkapitole na základě románu *Claudine à Paris*.

3.1.2 Claudine à Paris

Sedmnáctiletá Claudine se chystá na cestu do Paříže a uvědomuje si, že jí nebude chybět pouze pobíhání po lese, ale překvapivě i Luce, ke které měla být vlídnější a kterou mohla učinit šťastnější. Místo, kam se s otcem nastěhovali, se jí nelíbilo a z čisté rebelie nehodlala vycházet z bytu a čímkoli se zabývat. Postupně ztrácela chuť k jídlu a zmocnil se jí silný bolestivý. Dva měsíce ležela v posteli, a dokonce si ostříhala vlasy.

Zde nás může okamžitě upoutat podobnost s Colettinou nemocí po nastěhování do nového bytu na začátku manželství s Willym. Colettina nemoc však byla vážnějšího rázu. Připomeňme, že se zhroutila na základě psychického vypětí ze srovnávání se s manželovou nevěrou a neschopností aklimatizace v novém prostředí. Claudine se s otcem také nastěhovala do bytu v Jakobově ulici, který se jí nelíbil, ale hlavně se nudila a chybělo jí milované rodiště a přátelé, ale také někdo jako Luce, komu by mohla záměrně ubližovat, což měla do té doby ve zvyku. Mezi další společná fakta, která spojují naši spisovatelku s její postavou, jsou ta, že obě v té době měly svou služebnou a také kočku.

Postupně však Claudine začne znovu nabírat chuť k životu a ještě předtím, než se úplně zotaví, pozoruje oknem své nové sousedy. Když dostane povolení vycházet, usoudí, že s takovými vlasy a tak pohublá nemůže mezi lidi a že půjde ven, až jí dorostou. Podruhé tak Claudine pozorujeme, že jí záleží na vlastním zevnějšku. Svými dlouhými tmavými a hustými vlasy se mohla pyšnit a bez nich má pocit, že nemá čím být zajímavá. Tento náhlý zájem o vlastní vzhled může být pochopitelný, protože převážně v prvních třech Colettiných dílech o Claudině si můžeme všimnout, že je hlavní hrdinka velmi povrchně založená. Prakticky všechny postavy ze svého okolí (až na Renauda, o němž bude řeč dále) vždy popisuje pouze fyzicky - jestli je dotýčný hezký nebo ne, jak vypadá, jak se obléká - ale velmi zřídka čteme popisy charakterů. Ty čtenář většinou vypožoruje sám ze situací.

Na návštěvě u tety se seznamuje se stejně starým „synovcem“ Marcelem, kterého považuje za hezkého chlapce, i když z něho nevyzaňuje nic mužného. Tráví spolu mnoho času, škádlí se, ale postupně se stanou důvěrníky. Claudine Marcelovi často vypráví o Luce. Po její návštěvě u Claudine v Paříži se dovídáme, že Luce udržuje milostný vztah se svým starým strýcem, což Claudinu silně pohorší, ale také si uvědomí, že jistým způsobem žárlí. Trápí ji samota a uvítala by ve svém životě přítomnost muže. Doma občas potká pana Mariu, otcova asistenta, se kterým však vždy promluvila jen pár zdvořilých slov. O to větší je překvapení, když jí tento muž s otcovým požehnáním požádá o ruku. Tuto nabídku Claudine méně překvapivě odmítne, protože pana Mariu nemiluje, ale je nesmírně potěšena

a polichocena, že jí někdo shledává natolik hezkou (i přes krátké vlasy), aby si ji chtěl vzít. Znovu se tu setkáváme s projevem Claudinina nízkého sebevědomí. Ačkoli je Marcel jednou z důležitých postav tohoto románu, není tím mužem, který by splňoval Claudininy představy. V minulé kapitole jsme si řekli, jaký by ten muž měl být: dominantní a měl by jí imponovat. Z tohoto důvodu je pro nás mnohem zajímavější a důležitější postavou ovdovělý Renaud, Marcelův otec. I když tráví mnoho času v práci, najde si čas, aby Claudinu vzal do společnosti a seznamoval ji s Paříží (podobně jako Willy brával Colette). Je chytrý, zábavný a Claudine začíná pocíťovat, že jí není lhostejný a ačkoli s ním trávila čas jen několikrát, má pocit, že ho zná celý život.

Také si již plně uvědomuje své tělo a tělesné touhy, a tak z tohoto hlediska začne vnímat i muže. Dokonce vnímá rozdíl v polibku na ruku od Marcela a Renauda. Polibek mladého chlapce je rychlý, jemný a Claudine by nedokázala rozpoznat, jestli jsou to rty nebo konečky prstů. V případě dospělého a zkušeného muže si je však jistá, že jsou to ústa, a dokonce má čas cítit a vnímat jejich tvar.

Jednoho večera Renaud opět doprovází mladou dívku z divadla a zastaví se v malém podniku na skleničku. Nevíme, jak dlouho by Claudine dokázala své city a touhy k Renaudovi skrývat, ale díky troše alkoholu se mu k nim přizná a také k tomu, že by si přála, aby jí byl otcem, přítelem i milencem. Renaud tyto city opětuje a rád by, aby se Claudine stala jeho ženou, avšak vadí mu, že by z věkového hlediska mohl být jejím otcem. Tento důvod pro ni není překážkou, protože Renauda miluje a je pro ni ztělesněním všeho, po čem toužila. Je pro ni zázrakem, ale z obavy, že by mezi ní a Marcelem mohlo dojít k rozepři ohledně majetku, nechce být jeho ženou, ale milenkou, s čímž Renaud nesouhlasí. Podaří se mu prosadit si svou a s požehnáním Claudinina otce ji požádá o ruku, čímž román končí.

Jednou z dalších postav, se kterou se Claudine v tomto díle díky Renaudovi seznamuje, je hudební kritik Maugis. Jak již víme, je to Colettina projekce jejího manžela Willyho, který se také věnoval hudební kritice a jeden z jeho pseudonymů byl právě Maugis. Tato postava dokonce vznikla na objednávku a Willy k ní měl pochopitelně jisté připomínky a pomáhal ji vytvářet. Jistě není náhodou, že Colette pro Claudine vybrala manžela o mnoho let staršího, který má již dospělého syna. Vzpomeňme, že stejný osud potkal Colettu s Willym, a proto se můžeme domnívat, že nejde o náhodu, ale o skutečnost propůjčenou fiktivní postavě. Mohli jsme si všimnout, že ve městě Claudine ztratila něco ze své pichlavosti a živelnosti, ale zůstává stále bezprostřední a rázná. Můžeme si to vysvětlit ztrátou domácího prostředí, ve kterém se vždy cítila jistě a sebevědomě, a také tím, že se konečně setkala s lidmi, kteří jsou schopni jí svými povahami, ale i zkušenostmi a vědomostmi imponovat.

3.1.3 Claudine en ménage

V tomto díle se již setkáváme s Claudinou jako s vdanou ženou. Po svatbě novomanželský pár cestuje po Evropě a mladá nevěsta má možnost poznat svět, který ji však nenaplňuje tolik jako její dobře známé domácí Montigny, které během cest s manželem také navštíví. Narazí tady na slečnu Sergentovou, kterou jsme měli možnost poznat v prvním Colettině díle a která oba přivítá velmi přívětivě. Claudine se tu potkává se známými tvářemi, vzpomínkami, se svou milovanou zahradou a Renaud žálí kvůli pocitu, že ji okolní příroda a minulost vlastní. Také nemá příliš pochopení pro původ tohoto pouta, protože na rozdíl od Claudine viděl svět a nikdy citově nepřilnul k jednomu místu.

Claudine však žije minulostí a je rozpolcená tím, že již neví, kde se nachází její domov a kam patří. Renaud naopak žije budoucností a bojí se stáří. Potřebuje stále pohledy a úsměvy jiných žen, aby měl pocit jistoty, což vede Claudinu k žárlivosti, ale je to prakticky jediný problém tohoto manželského páru. Hlavní zápletkou tohoto Colettina díla je vztah Claudiny s vdanou přítelkyní Rézi, se kterou Claudine tráví většinu času, když je Renaud pracovně pryč. Postava Rézi je inspirována skutečnou Georgie Raoul-Duvalovou, Colettinou přítelkyní. Claudine a Rézi se neznají dlouho, ale jsou velmi blízkými přítelkyněmi a panuje mezi nimi i jistá přitažlivost, které se však Claudině dlouho daří nepodlehnout.

Po svatbě Renaud svou mladou ženu zasvětil do světa rozkoše, které Claudine podlehne a touží po ní čím dál tím víc. Nechce podvést svého milovaného manžela, ale přitažlivost a city k přítelkyni jsou příliš silné. Nakonec Rézi přijde s nápadem Renaudovi se přiznat a Renaud je z lásky a pro Claudinino štěstí ochoten dámám zajistit pokoj k jejich milostným hrátkám. Možná bychom se mohli zamyslet nad věrohodností tohoto počínu. Nakonec je to možná promyšlený tah, který vzhledem k jeho častým odjezdům a nepřítomnosti může dát Renaudovi určitou jistotu, že se Claudine stýká pouze s touto ženou a že nad celou záležitostí má kontrolu. O to překvapivější je chvíle, kdy Claudine přistihne svého manžela s Rézi. Podvedená a zrazená od obou okamžitě odjíždí do rodného Montigny a zanechává Renaudovi vzkaz, aby jí poslal oblečení na neurčitou dobu. Claudine se v něm zklamala, protože u něj zpočátku našla bezpečí a vysnila si s ním budoucnost, která se rozplynula v momentě, kdy ji podvedl. Renaud se v dopise omlouvá za tuto krutost, která vyplynula z pouhé zvědavosti, a za bolest, kterou své ženě způsobil. Claudine plná smutku nachází útočiště ve svém dětském pokoji a v milované přírodě. Přemítá a uvědomuje si, že její manžel udělal pouze jednou to, co ona s Rézi dělala po celou dobu. Nakonec se rozhodne napsat svému muži dopis, ve kterém ho prosí, aby za ní přijel, protože ho stále miluje.

Můžeme se nyní pokusit odůvodnit vývoj hlavní postavy, která se od prvního dílu značně změnila. V románu *Claudine à l'école* jsme Claudine vnímali jako živelnou a leckdy zlomyslnou mladou dívku, která se nyní jeví umírněněji a sentimentálněji. Pokud bychom srovnali místa, ve kterých postupně žila, museli bychom konstatovat, že jí venkov pravděpodobně poskytl prostor pro divočejší jednání, kdežto Paříž s kulturními možnostmi a obecně společností na vyšší úrovni vyžadovala zdrženlivější vystupování. Na druhou stranu se Claudině zcela změnil intimní život. V Montigny jsme mohli pozorovat náznaky jejích počínajících tělesných tužeb, které se díky Renaudovi vystupňovaly a dospěly do bodu, kdy Claudině nestačily, a proto podlehla Rézi.

V Claudině zklamání z Renauda můžeme vyčíst Colettino zklamání z Willyho. Colette doufala, že u Willyho najde věrnost, kterou celé dospívání pozorovala u svého otce, vždy věrného matce Sidě. Dále se však podobnost rozpadá, protože Colette sice zůstávala dále se svým mužem, jehož milovala, ale už mu nikdy nevěřila a v každé ženě viděla potenciální Willyho milenkou. Oproti tomu Claudine s Renaudem v dalším díle zapomínají na minulost a začínají znovu. Colette však nezapomíná a jak si všimneme, Renaud se v dalších dílech již příliš neobjevuje.

3.1.4 Claudine s'en va

Ačkoli tento román navazuje na příběhy Claudiny, Colette nám nabízí zcela jiný úhel pohledu na svou hrdinku, která se tu stává vedlejší postavou. Dílo je stále psáno formou deníku, ale již ne z Claudiny perspektivy. Máme možnost na ni nahlédnout očima Annie, která je jednou z jejích přítelkyň. Annie je mladá dívka, kterou kvůli milence opustí manžel, ale při svém odchodu jí nezapomene uložit určité povinnosti. Jednou z nich je, aby navštěvovala jeho sestru Marthu, a druhou, aby se co nejvíce vyhýbala Claudině a Renaudovi. Důvod druhého příkazu je velmi prostý; Annie je manželovým oddaným otrokem a ve společnosti silné, sebevědomé Claudiny, která je Renaudovi ve vztahu rovna, by mohla prozívat. Pokud si Alain něco nepřeje, Annie to nedělá.

Po jeho odchodu přístup nemění, dál se řídí jeho pravidly, a dokonce mu v dopisech hlásí každý svůj krok. Annie tráví čas s Marthou, ale také čím dál tím víc s Claudinou, která se jí pomalu stává nejbližší přítelkyní. Pozoruje kolem sebe silné ženské charaktery a to, jak jednájí se svými muži. Žádná z nich není uplakanou chudinkou. Pro Annie láska nabývá zcela jiného významu, když je svědkem toho, jak se Claudine a Renaud milují. Všechny tyto poznatky vedou k tomu, že se Annie během několika týdnů začne vyvíjet v samostatnější a sebevědomější osobnost. Poprvé se dokáže vzepřít a říci svůj názor, když se jí něco nelíbí.

Jak jsme již zmínili, Claudine a Annie spolu tráví mnoho času a při vzrůstající důvěře k sobě začnou být upřímnější. Podle Claudiny Annie svého manžela nemiluje. Kdyby ano, následovala by ho kamkoli a měla by jiskry v očích, jakmile by ho zmínila. V jednom z jejích rozhovorů Claudine říká: „*On ne vit pas avec un homme qu'on aime pas.*“⁸³ Což je trochu v rozporu s Colettiným životem, poněvadž sama dlouho zůstávala v manželství, které nefungovalo. Sama však Willyho nemohla opustit, protože by se musela vrátit ke své rodině. Musela by matce přiznat, že není šťastná, a navíc ona ani její rodina neměli dostatek peněz. Annie si díky své přítelkyni uvědomuje, že nemiluje svého muže natolik, aby s ním zůstávala dál svázaná, ale bojí se rozvodu a svobody. Alaina milovala od svých dvanácti let a o dvanáct let později se vzali. Bude Annie schopná zvládnout tuto svobodu? Claudine dokáže svou přítelkyni utěšit slovy, že pokud se tak stane, bude na něj čekat na druhé straně života. Annie tedy na rozdíl od Coletty přetrhává své pouto k manželovi, loučí se se svou slabou a nerozhodnou částí a vychází vstříc novému životu osamělé cestovatelky. Nesmíme však

⁸³ „Nežijeme s mužem, kterého nemilujeme“ COLETTE. *Claudine s'en va* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/11/2004, s. 145. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_claudine_s_en_va.pdf (vl. překlad).

opomenout ani osud Claudiny, která během manželství často brala svého manžela do Montigny, čímž se jí podařilo, že toto místo začal mít rád. Oba opouštějí Paříž, aby spolu klidně v tomto prostředí zestárli. Vše se však dovídáme od Claudiny, protože Renaud sám v díle již moc nevystupuje.

Annie je první postavou, kterou můžeme s Claudinou srovnávat. Colette nám románem *Claudine s'en va* poskytla náhled na dva ženské protipóly. Těžko bychom si mohli představit rozdílnější postavy. Zatímco Claudine v dětství žila přírodou a byla nespoutaným živlem, Annie již od malička žila pro jednoho muže, na němž se stala ve všech ohledech závislá. Toto pouto jí znemožnilo přirozený osobnostní rozvoj a naopak ji udržovalo ve vztahové podřízenosti, ze které se nakonec díky silným ženským vzorům dokázala vymanit.

Colette zde nepostavila do kontrastu pouze dvě rozdílné ženy, ale také dvě zcela rozdílná manželství. V době, kdy Colette psala toto dílo, již pomalu věděla, že život, který vedla s Willym, jí nebude stačit a že manželství s ním jednoho dne skončí. Připomeňme, že o dva roky později vydala *Dialogues de bêtes* pouze pod svým jménem. Může to být důvod, proč zvolila téma postupného osvobození od partnera a možná tím také chtěla sdělit, že přemíra oddanosti ženy k muži ji může zničit. Můžeme si tedy všimnout Colettina přesunu autobiografické projekce z Claudiny na Annie. Claudine se v Renaudovi zklamala stejně jako Colette ve Willym a Annie se od svého muže začala pomalu osvobozovat stejně jako Colette od svého.

Ačkoli je Claudine v tomto díle sekundární postavou, její vliv je nesporný. Čtenář zde jistě vnímá její vývoj od poněkud protivné a nespoutané dívky po vyzrálou a rozvážnou ženu, která tu dokonce svými radami a životními zkušenostmi vystupuje téměř jako mudrc. Je zcela možné, že by po přečtení *Claudine à l'école* čtenáře stěžejně napadlo, jakým směrem se tato postava vyvine, ale o to více může být tento posun překvapující.

Pomalé loučení s Claudinou, které na čtenáře může působit trochu melancholicky, pociťujeme nejen díky názvu románu, ale také tím, že se jí Colette rozhodla přenechat druhé, ovšem stále důležité místo. Její odsun do pozadí však dává prostor pro další poznávání prostřednictvím jiného úhlu pohledu.

3.1.5 La retraite sentimentale

Pokud při předešlém díle čtenář pociťoval melancholii, tento pocit se s největší pravděpodobností prohloubil při čtení posledního dílu cyklu o Claudině. Z pozadí se navrácí zpět do pozice hlavní postavy a znovu se střetává s Annie. Obě spolu tráví čas v Besançonu, v domě Casamène patřícím Annie, jež ho posléze Claudině přenechá.

Nebylo by zcela vhodné říci, že nám v tomto románu Colette líčí stáří Claudiny, Renauda a Annie, jelikož Claudině je necelých třicet let. Nicméně vedle svého manžela, kterému je již padesát let a který prozatímne pobývá ze zdravotních důvodů v sanatoriu, cítíme, že Claudine pomalu chřadne. Renaud je ze svého stáří pochopitelně nešťastný a obává se, že ho žena za zády podvádí. Opět jí nabízí, že pokud by chtěla, rád jí tento druh dobrodružství umožní, ale chce o něm vědět. Tento, řekněme, velkorysý přístup jsme zaznamenali už na počátku jejich manželství v románu *Claudine en ménage*, ale Claudine po ničem takovém už ani netouží. Ve vzpomínkách se vrací ke svému dětství a rodnému Montigny, o němž je přesvědčena, že jednou zemře spolu s ní.

Zmínili jsme to, že Claudine tráví veškerý čas s Annie. Ta po svém útěku prošla vývojem, který by málokdo čekal. Zažila mnoho avantýr, s nimiž se své přítelkyni svěřuje. Nešlo však o avantýry v plném slova smyslu milostné, ale pouze sexuální. Tímto životním stylem Claudinu velice zklame. Čekala od osamělé cestovatelky příběhy, které by byly více na úrovni a kterých by Annie byla hodna. Nečekala historiky, které již tisíckrát slyšela od jiných žen. Zároveň ji lituje: „*Elle erre et cherche, en mal de ce que, en un jour et pour jamais, j'ai trouvé...*“⁸⁴

Proto jí připomene, že zcela zapomíná na lásku. „*Nejdříve byla otrokem svého manžela a nyní se stala otrokem svého těla.*“⁸⁵ Není tak silná, aby byla schopna kráčet životem po boku muže. Během celého románu je Annie plná tajemství a Claudine jí musí prosit o další příběhy. Cítí se proto zrazená a začíná mít pocit, že svou přítelkyni přestává znát. Annie se také svěřuje se svou krátkou kariérou pantomimické herečky. Zde autorka znovu propůjčuje postavě svou vlastní zkušenost. Co se týče zmíněné herečky Willette Collie, zcela jistě je to postava inspirována Matildou de Morny, přezdívanou Missy, a je zcela zjevné, že je jméno fúzí jmen Colette a Willy.

⁸⁴ „Bloudí a hledá to, co jsem já jednoho dne a provždy našla“ COLETTE. *La Retraite sentimentale* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 02/02/2005, s. 142. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_retraite_sentimentale.pdf (vl. překlad).

⁸⁵ „[...] de l'esclavage d'Alain est passée à celui de son corps[...]“ D'HOLLANDER, Paul. *Colette: ses apprentissages*. Montréal: Les Presses de l'Université de Montréal, 1978, s. 274 (vl. překlad).

Po pobytu v sanatoriu se Renaud vrací, ale bohužel pro Claudinu to už není stejný muž. Odcházel nemocný, ale živý. Nyní se domů vrátil sice milující, ale ponížený stařec, který Claudině už nemá co nabídnout. Nedlouho po svém návratu umírá a Claudine se pomalu uzavírá a netouží po ničí společnosti. Osmnáct měsíců po jeho smrti navštíví Annie Claudinu, která nedává najevo smutek, nechce se před nikým rozplakat a nechat se pohlit bolestí. Jdou spolu k Renaudově hrobu a Annie je zděšena jeho zanedbaným stavem. Hrob je však pro Claudine pouze prázdnou truhlou. Nevzpomíná na manželovu smrt, ale udržuje ho ve svých vzpomínkách. Je přítomen v parfumovaném kapesníku, a Claudine ho dokonce „vidí“ na lavičce, kde sedával.

Claudine vyrůstala bez matky a bez sourozenců. Mohli jsme si všimnout, že všechna její přátelství (s Aimée, Luce, Rézi i s Annie) nakonec skončila. Jediné, co měla, byl Renaud a její vztah k přírodě. Život jí změnila láska, které vše obětovala a o kterou zásahem smrti přišla. Proto se Claudine navrácí zpět k tomu, co jí zbylo, k tomu, kde její příběh začal; k přírodě, obklopena stromy, květinami a svými zvířátky ze zahrady.

3.2 Minne

V díle *L'Ingénue libertine* z roku 1909 se setkáváme s Minne, tmavookou a téměř patnáctiletou blondýnkou, která je, podobně jako Annie, Claudininým výrazným protikladem. Jediné, co mají obě společné, je trochu chlapecká, ostrá a nebojácná povaha. Minne naopak zas vyrostla jen se svou ovdovělou a starostlivou matkou. Obě žijí v domě, který jim otec odkázal a Minne se dostává soukromého vzdělání na vysoké úrovni. Jsou často navštěvovány strýcem Paulem a jeho synem Antoinem. Minne u nich také stráví nějaký čas na vesnici, avšak na rozdíl od Claudiny nemá k přírodě tak vřelý vztah. Naopak, chůze v trávě je jí nepříjemná a bojí se, že v ní žijí ohavné bestie. S naší postavou se nyní neseznamujeme prostřednictvím deníku, ale skrze vševědoucího vypravěče, který příběh střídavě rozvíjí prostřednictvím úhlu pohledu Minny, matky, Antoina a dalších postav.

Hlavní zálibou naší nové hrdinky je sledování lokálních zpráv. Minne má velmi bohatou fantazii, a tak si tyto zprávy různým způsobem obohacuje a přikrášluje, aby byly ještě zajímavější. Můžeme si všimnout, že ve srovnání s Claudinou má Minne mnohem širší rodinný základ, a tudíž se jí dostává větší pozornosti. Mohli bychom tedy očekávat, že tato dívka bude mnohem vyrovnanější, ale paradoxně si naopak drží od své rodiny citový odstup a vytváří si paralelní fantazijní a tajemný svět, do kterého utíká. Před svou matkou vystupuje jako hodná, klidná a milá dceruška, aby jí nepřidělávala starosti, ale ve skutečnosti má divokého, dobrodružného a nebojácného ducha. K lidem, které nezná, je skeptická a vytváří si kolem nich různé kriminální scénáře plné vražd a znásilňování.

Na základě lokálních zpráv Minne zjistí, že je hledán zločinec, a to spustí na plné obrátky její bujnou fantazii. Představuje si jeho zatčení a to, jak jí z vězení píše milostné dopisy. Doufá však, že ho brzo pustí, on si pro ni přijde a utečou spolu. Antoine je do své sestřenice hluboce zamilovaný. Rád by si jednou Minnu vzal, ale ona ho na to nemá dostatečně ráda a vymyslí si, že je zasnoubená. To pochopitelně jejího bratrance zaujme a nedůvěřivě se začne vyptávat. Svěřuje se mu, že je její snoubenec zabiják. To Antoina utvrdí v tom, že si Minne vymýšlí. Čtenář si však nemůže být zcela jistý, jestli je její příběh pouhou fantazií, kterou si uvědomuje, nebo jestli tomu sama plně věří. Minne večer z okna vidí „svého zločince“, kterému říká „Kudrnáč“⁸⁶ a vydá se za ním. Smýšlí o sobě jako o královně, kterou lidé z ulice neznají. Je to pro ni nebezpečné dobrodružství, které se jí málem stane osudným.

⁸⁶ „Le Frisé“ (vl. překlad).

Svého „snoubence“ nenajde, ztratí se po cestě domů, začne ji obtěžovat opilec a ona celá od bahna a nasydlá nakonec doběhne domů, kde se zhroutí. Z nachlazení se vyléčí a přizná se bratranci, že všechno byla lež. Tímto incidentem končí první část románu a následuje druhá, kde se vracíme zpět k postavám první části, ale o pár let později, kdy je Minne vdaná za svého majetnického bratrance Antoina, ale přitom se city obou protagonistů od první části knihy nezměnily.

Z nedostatku lásky, ale také ze sexuálního neuspokojení se Minne pouští do mileneckých vztahů a hledá v nich to, co postrádá ve svém manželském životě. Na své okolí však působí nevinným a čistým dojmem a nikdo by si nebyl pomyslel, že svého manžela podvádí. To zaujme novináře Henryho Maugise (znovu inspirovaného Willym), který se rozhodne ji svést. Maugis je muž neodolatelného šarmu, kterému Minne po čase podlehne a sama se ho pokusí svést. Maugis ji však odmítne. Učiní tak proto, že pro něj mladá dívka nabyla většího významu, a nakonec ji kvůli vlastnímu egu zneužít nechce. Chová se k ní dále velmi vlídně, přátelsky, starostlivě, a to vše v Minně probouzí ty pocity, které kdy postrádala. Poprvé se cítí milovaná, chráněná a respektovaná.

Antoine začne svou ženu podezřívat a najme si soukromého detektiva, který má hlásit každý její krok. Minne ho okamžitě prokoukne a manželovi vše vyčte. Je vskutku paradoxní, že dokud svého manžela podváděla, byl spokojený a ničeho si nevšímal. Jakmile se situace obrátila a jeho žena byla novinářem odmítnuta, ale také ukončila všechny vztahy s milenci, začal běsnit a prahnout po důkazu nevěry. Podniknou společnou cestu do Monte Carla a tam, daleko od všeho a od všech, si Minne více všímá toho, že její manžel je jediným mužem, který by ji chtěl snést modré z nebe. Byl by ochoten dát vše, odpustit vše, a dokonce jí i dovolit milence, pokud by ji to mělo učinit šťastnou. Tím si svou ženu pomalu začíná získávat, protože si Minne uvědomuje, že všichni milenci, které kdy měla, byli sobečtí a mysleli jen na své blaho. I samotný Maugis ji nakonec kvůli sobě samému odmítl a jediný Antoine by byl ochotný vše obětovat pro její štěstí. V momentě, kdy se Antoine přestal chovat majetnicky, jakmile si na svou ženu přestal dělat nárok a začal být převážně jejím přítelem, ona ho začala obdivovat a postupně i milovat.

Colette se k tomuto románu vyjádřila tak, že původně měl vzniknout jako krátká novela. Willy ji však donutil k tomu, aby pokračovala dál. Původně tedy existovaly dvě povídky, *Minne* z roku 1904 a *Les Égaréments de Minne* z roku 1905, které Colette spojila vjedno v roce 1909 pod názvem *L'Ingénue libertine*. To zcela vysvětluje onen zlom a rozdělení díla na dvě prakticky samostatné části, které mohly zcela dobře existovat i odděleně.

Nalezneme mezi nimi návaznost ve vztahu Minny a Antoina, který je zpečetěn manželským slibem, ale všimneme si, že se Colette odvrátila od původní myšlenky fantazijního světa plného zločinců a navázala obvyklým tématem svých děl; vztahy mezi mužem a ženou. Čtenář by mohl mít pocit, že se hlavní hrdinka velmi změnila, popř. že prakticky již ani nejde o tutéž ženu, ale při hlubší analýze pochopíme, že si je stále velmi podobná. Claudine se vyvinula z mladé chlapecké dívky v ženu, v jejímž životě první místo zaujímala láska a tělesné potěšení.

V případě Minny je však láska a potřeba rozkoše nenaplněná. Na první pohled by se mohlo zdát, že zcela zmizel její dětský fantazijní svět, do kterého utíkala před rodinou a ve kterém hledala dobrodružnou lásku. Přitom si ale můžeme všimnout, že se v dospělosti Minne příliš nezměnila, protože stále hledala tu lásku, po které toužila už jako malé dítě. Utíkala proto z manželství do mileneckých vztahů, ve kterých hledala to, co postrádala. Oproti dětství se k jejímu předmětu hledání však přidala i potřeba tělesného uspokojení. Nakonec si však uvědomí (stejně jako v dětství), že její druhý vytvořený svět je pouhá fantazie a lež a navrátí se do reality. Ačkoli Claudine žila v láskou naplněném manželství, stejně jako Minne svého muže podvedla. Obě činily ze stejných důvodů.

3.3 Renée

La Vagabonde z roku 1910 je další román, kterým se budeme zabývat a ve kterém, podobně jako v předchozích dílech, najdeme mnoho ze života samotné autorky. Hlavní hrdinkou je Renée Néré, třicátnice pracující jako tanečnice a pantomimická herečka v Music-Hall varieté, žijící v obyčejných poměrech. Colette zde bohatě promítlá své vlastní zkušenosti z oboru a také ze spolupráce s učitelem mimu G. Waguem, který v tomto příběhu vystupuje jako Brague. Máme tedy možnost nahlédnout do tohoto divadelního prostředí a zákulisí a z Renée cítíme, že si svět jeviště užívá a že ji naplňuje. Renée žije sama se svým psem a je silně poznamenána rozvodem. Manželství s malířem Adolphem Taillandym pro ni bylo utrpením, byl to vztah plný lží a nevěr. Renée si zpětně uvědomuje, že byla otrokem a služkou muže, se kterým žila osm let, ale o kterém prakticky nic nevěděla, protože měl spoustu tváří a ona nikdy nepoznala tu pravou. Nakonec by raději zemřela, než aby dál snášela ponížení, bolest a utrpení, a proto také svého muže už nikdy nechtěla vidět. Zde je nám jasné, že své postavě Colette propůjčila svou zkušenost a zklamání z vlastního manželství s Willym.

Renée vypráví svůj příběh v první osobě, a jsme tedy často svědky jejích vnitřních monologů: „*Une femme ne peut guère mourir de chagrin. C'est une bête si solide, si dure à tuer! [...] Dans la souffrance et la dissimulation, elle s'exerce et s'assouplit, comme à une gymnastique quotidienne pleine de risque. Car elle frôle constamment la tentation la plus poignante, la plus suave, la plus parée de tous les attraits: celle de se venger.*“⁸⁷ Renée v tomto případě neplánuje žádnou pomstu na svém bývalém muži, ale rozhodne se pro samotu a svobodu. Lásce se však nadlouho nevyhne. Zamiluje se do svého obdivovatele, mladého a bohatého Maxima Dufferein-Chatela. Renée po počátečním zdráhání zahodí své obavy a rozhodne se podvolit nové lásce. Musí však odjet do Francie, a proto se s Maximem domluví, že si budou psát dopisy, v nichž se setkáváme se sdílením hlubokých citů i s lyrickými popisy přírody: „*L'ombre des cerisiers est violette sur la terre rougeâtre, qui déjà se fendille de soif. Sur les routes blanches que le train coupe ou longe, une poussière crayeuse roule en tourbillons bas et poudre les buissons...*“⁸⁸

⁸⁷ COLETTE. *La Vagabonde*. Paris: Editions Albin Michel, 1957, s. 35-36. „Žena přece nemůže umřít žalem. Je to živočich tak silný, kterého je tak těžké zabít! [...] Utrpení a skrývání citů ji vycvičí a zpružní jako každodenní tvrdá gymnastika...Neboť je neustále jen krůček od nejpalcivějšího, nejslabšího a nejpřitažlivějšího pokušení: láká jí pomsta.“ (překlad: COLETTE. *Tulačka*. Přeložila Marie Janů. Praha: Svoboda-Libertas, 1993, s. 24.)

⁸⁸ Tamtéž, s. 210-211. „Na červené zemi, která už trochu praská žízní, je stín třešňových stromů fialový. Z bílých silnic, které vlak sleduje nebo kříží, se zvedají nízké víry křídového prachu a pudrují keře u příkopů.“ (překlad: COLETTE. *Tulačka*. Přeložila Marie Janů. Praha: Svoboda-Libertas, 1993, s. 133.)

V jednom z dopisů však Maxime Renée požádá o ruku, což ji vystraší a začne se jí v hlavě točit mnoho pochybností a především strach, který se do této chvíle snažila skrývat. Pochybuje o tom, zda je pro Maxima dost dobrá, má strach se svého stáří, ze své ubývající krásy, ze svých pozdějších rivalek, ale hlavně má strach z toho, že bude znovu zrazena a že bude znovu trpět. Rozhodne se s ním už nikdy nesetkat a zanechává mu dopis na rozloučenou: „*Mon chéri, un jour vous comprendrez tout ceci. Vous comprendrez que je ne devais pas être à vous, ni à personne, et qu'en dépit d'un premier mariage et d'un second amour, je suis demeurée une espèce de vieille fille...vieuille fille à la ressemblance de certaines, si amoureuses de l'Amour qu'aucun amour ne leur paraît assez beau. Je n'ose plus, mon chéri,- voilà tout, je n'ose plus.*“⁸⁹

Jak jsme se zmínili na začátku, Colette pro toto dílo čerpala ze své vlastní zkušenosti s Willym. Ji a Renée tu spojuje jejich dlouhé setrvání v nefunkčním a ponižujícím vztahu a také zde cítíme vliv, který muž a nepodařené manželství má na ženu i několik let po rozvodu. Ve srovnání s Claudinou musíme konstatovat, že tu kromě kladného vztahu k přírodě a nezávislé ženské osobnosti nelze nalézt žádnou podobnost. Obě hrdinky pochází z jiného prostředí. Renée se na rozdíl od Claudiny musela žít sama a obě zažily zcela jiné manželství.

⁸⁹ Tamtéž, s. 245. „Jednoho dne tohle všechno pochopíte, miláčku můj. Pochopíte, že jsem neměla být ani Vaše ani ničí a že navzdory prvnímu manželství a druhé lásce jsem zůstala na jistý způsob starou pannou...z toho druhu starých panen, co jsou tak zamilované do Lásky, že jim pak žádná láska není dost dobrá.“ (překlad: COLETTE. *Tulačka*. Přeložila Marie Janů. Praha: Svoboda-Libertas, 1993, s. 154.)

3.4 Mitsou

Po *La Vagabonde* se v románu *Mitsou, ou comment l'esprit vient aux filles* z roku 1919 setkáváme s černovlasou a štíhlou Mitsou, hereckou hvězdou pařížského Varieté, takže zůstáváme ve stejném prostředí jako u předchozího románu. Jde o první hrdinku, která se přes svou prvotní chudobu vypracovala vlastním úsilím a prací, aniž k nabytí majetku potřebovala zámožného partnera. Ve svých dvaceti čtyřech letech bydlí ve svém vlastním bytě, který si sama zařídila trochu nesladěným a neharmonickým způsobem, protože ho vybavila nábytkem a doplňky, které si jako chudé dítě vysnila.

Mitsou žije velmi jednoduchým životem. Jí lepší a zdravá jídla, vstává v deset hodin dopoledne, protože dříve nemusí, a o byt se jí stará hospodyně. Kromě procházek, nákupů po Paříži a večerních vystoupení ve Varieté ji nečekají žádné povinnosti. Ani její milostný život neoplývá ničím nečekaným. S přítelem Pierrem jsou spolu již tři roky a nikdy se nepohádali. Vše se změní v den, kdy její přítelkyně a kolegyně, které říká Petite-Chose a která je posedlá krásnými muži, přivede do jejich šatny dva podporučíky. Jelikož nikdo nezná jejich jména, řídí se Mitsou barvami jejich oblečení, a tudíž jednomu říká „le Kaki“ a druhému „le Bleu“. Dokonce zjišťujeme, že Mitsou není pravé jméno naší hrdinky, ale že je to zkratka, kterou jí dal Pierre podle dvou firem ve kterých je členem správní rady: „Minoteries Italo-Tarbaise“⁹⁰ a „Scieries Orléanaises Unifiées“⁹¹. Skutečné jméno Mitsou se nedozvíme.

„Le Bleu“ je Mitsou velmi zaujat a po několika dnech jí pošle dárkový košík, čímž se stane trnem v oku pro Pierra. Žárlí a několikrát se s přítelkyní pohádá. Mitsou si k sobě pozve Petite-Chose, a ta se jí otevřeně svěřuje se svým pestrým milostným životem, jaký Mitsou nikdy nepoznala. To je podnět pro vznik epistolárního vztahu mezi ní a „modrým“ podporučíkem. Část díla se tedy skládá z jejich dopisů. Korespondence zpočátku působí velmi nevinným a něžným dojmem. Střetávají se dva zcela odlišné světy; život mladé herečky a drsné podmínky vojákovy služby, avšak i přes tyto rozdílnosti si prostřednictvím dopisů k sobě oba nacházejí cestu. Díky jeho slovům: „*C'est le point le plus charmant et le plus irritant d'une aventure, lorsque deux êtres, qui ne savent encore rien l'un de l'autre ont déjà l'habitude impérieuse d'être à certaines heures, l'un avec l'autre,*“⁹² cítíme, že se jejich city

⁹⁰ „Italsko-Tarbeská mlékárna“ (vl. překlad).

⁹¹ „Orleánské sjednocené pilařské závody“ (vl. překlad).

⁹² „Je to nejkouzelnější a nejdřáždívější bod dobrodružství, kdy dvě bytosti, které o sobě ještě nic nevědí, již mají naléhavý zvyk spolu v určitou hodinu být.“ COLETTE. *Mitsou ou Comment l'esprit vient aux filles* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 09/03/2005, s. 40. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_mitsou.pdf (vl. překlad).

prohlubují. Mitsou se po dvou měsících dopisování přizná k citům, které k němu chová, ačkoli se je snažila dlouho potlačovat, a také k tomu, že si díky němu uvědomila, že žila naprosto prázdným a nudným životem, ve kterém neměla důvod ke smíchu ani k pláči. Také ví, že ať jejich příběh dopadne šťastně nebo v slzách, bude mu vždy vděčná za to, že ji vyprostil z fádního života.

Mohli bychom na základě jejich vztahu předpokládat, že se tento pár po novém setkání již nikdy neodloučí, ale opak je pravdou. Po počátečním ostychu si skutečně padnou do náručí a Mitsou vyslovením podporučíkova jména Robert potvrdí své city k němu nejen sobě a jemu, ale také čtenáři. Robert a Mitsou spolu stráví noc, ale on poté ráno odjíždí. Epistolární vztah byl ideální, ale ve skutečnosti si Robert uvědomil, že Mitsou sice oplývá fyzickou krásou, ale že je s ní rozmluva nezáživná, nedokázala ho rozesmát ani dojmout. Podle jejího bytu usoudil, že nemá žádný vkus a ze všech těchto důvodů je zklamán a zanechává dopis na rozloučenou. Mitsou vše chápe a přála by si ho znovu spatřit, avšak tuší, že k dalšímu setkání nikdy nedojde.

Ve srovnání s Claudinou je Mitsou postava, která si ve vztahu k mužům zachovává jistý nadhled a odstup mnohem ženštějším a rafinovanějším způsobem. Neoplývá chlapeckou drzostí jako Claudine. Vnímáme tu také rozdíl v osobnosti a v původu: Claudine vyrostla s otcem na venkově v relativně slušných životních podmínkách a v Paříži se zpočátku necítila dobře (vzpomeňme na její dlouhodobou nemoc). Vždy byla svérázná, trochu škodolibá a prostořeká, ale svého manžela Renauda, který jim zajistil slušný životní styl, milovala. Mitsou vyrostla v bídě, v Paříži žila celý život a venkov jí naopak působí nevolnost a závratě. Sama se postarala o svůj životní styl a povahou je sebevědomá a jemná. V milostném vztahu s Pierrem byla poněkud lhostejná, naplněná stereotypem, ze kterého ji vyvedl Robert. Nesmíme zapomenout na Claudinin milostný vztah s Rézi. Mitsou se však pro své dobrodružství přímo rozhodla, aniž by po podporučíkovi nějak zvlášť toužila. Bylo to záměrné rozhodnutí ze závisti a zvědavosti.

3.5 Léa de Lonval a Fred Peloux

Dílo nesoucí titul *Chéri* bylo autorkou původně koncipováno jako dramatická hra, ale nakonec vychází v roce 1920 jako román, který odráží atmosféru období „La Belle Époque“. V této kapitole spojíme dvě díla: výše zmíněné a *La fin de Chéri*, které je vydáno o šest let později. Po přečtení románu zůstaneme ve světě nezávislých a úspěšných žen a seznámíme se s téměř padesátiletou modrookou Léou de Lonval, vlastním jménem Léonie Vallonovou, úspěšnou a proslulou kurtizánou, která má ráda pořádek, dobré víno a která žije v blahobytu. Vždy pečlivě dbá na svůj zevnějšek, je uhlazená, příjemná a její jednání a vystupování dosahuje vysoké úrovně. Poprvé se v Colettině díle setkáváme s protagonistkou takto pokročilého věku.

S Léou se setkáváme ve chvíli, kdy žije již šestým rokem s čtyřiadvacetiletým Fredem, kterému nikdo neřekne jinak než Chéri. Tento mladík je infantilní, zlý a poněkud zženštlý parádník, který se dostal Léé do péče na základě přání jeho matky Charlotty Pelouxové, která byla Léinou přítelkyní. Léa svého svěřence zná od narození a vždy mu byla prakticky tetou. Paní Pelouxová chtěla, aby Léa z Freda udělala muže, aby zkrotila jeho povahu, aby ho ochránila od zkaženého okolí plného drog, opií a hýření, což se Léé povedlo. Chéri nemá svou vlastní matku příliš v lásce. Výchovu ještě malého syna nezvládala, a tak jsou jeho jedovaté poznámky ke všemu, co řekne, ale také jeho odměřená a jízlivá povaha pochopitelným následkem jejich nedostatečně vybudovaného vztahu. Charlotte je povrchní, pokrytecká „drbna“, která se o svého syna začne zajímat teprve ve chvíli, kdy ho může zajímavě a výhodně oženit. Vybere mu za nevěstu mladou a nevinnou Edmée, a tak pochopitelně musí skončit vztah Freda a Léy, které Chéri často s oblibou říká Nounou. Léa se s touto novinkou vypořádá velmi pohotovým způsobem, což Freda překvapuje, protože toužil po tom, aby to pro ni znamenalo konec všeho. Ona je však na ztráty milenců zvyklá, a proto před ním nedává najevo žádnou bolest, protože sama věří tomu, že nic takového necítí.

Po jisté době si uvědomí, že si vše nalhávala, přitom sama nechápe, na základě čeho k tomuto mladíkovi mohla takto hluboce přilnout. U dřívějších milenců vždy znala jejich touhy a myšlenky, protože se jí všichni svěřovali. Chéri byl ale uzavřený, kolikrát i zlý a Léé u něho chyběla právě určitá důvěra a upřímnost. Byla zvyklá na odchody svých milenců, ale Freda si u sebe ponechala příliš dlouho. Rozhodne se tudíž odjet a zanechává Charlottě (vždy toužící po klepech) dopis, ve kterém lživě naznačuje, že odjíždí s milencem, a který také končí slovy: „P. S. -*Ne te dérange pas pour venir interviewer mon maître d'hôtel ou le*

*concierge, personne ne sait rien chez moi.*⁹³ Fred je ke své novomanželce chladný, odtažitý a stále se v myšlenkách vrací k Lée, což Edmée pochopitelně zpozoruje a ztropí mu několik žárlivých scén. Chéri se od matky dozví o „milenci“ Nounou a o jejím odjezdu, a proto začne Léu po večerech vyhlížet. Po dobu tří měsíců se nevrátí ke své ženě a tráví čas hýřením s kamarádem a postarší Léinou přítelkyní.

Po Léině příjezdu se Fred s ulehčením navrací ke své ženě, které hodlá být dobrým manželem. Léa po svém návratu skrytě očekává příchod své lásky, ale místo toho ji navštíví jeho matka a pro Léu nese pouze slova ponížení. Vychvaluje Freda, který se po měsících hýření vrátil jako vyměněný ke své ženě, a ta ho uvítala s otevřenou náručí bez jakékoli scény a výčitky. Charlotte se s Léou loučí se slovy: *„Dieu, que tu sens bon! Tu a remarqué que lorsqu'on arrive à avoir la peau moins tendue, le parfum y pénètre mieux? C'est bien agréable.*“⁹⁴

Nejenže tedy Charlotte svou návštěvou Léu poníží, ale také jí připomene, že stárne. Chéri se k Nounou nakonec v noci vrací, aby jí vyznal lásku a touhu s ní být. Ráno po probuzení, kdy Léu spatří nenalíčenou, však jeho štěstí pomalu ustoupí. Ona s ním chce odjet, aby spolu mohli žít v klidu, on se však zdráhá a svěří se jí s tím, že se k ní vrátil, protože ji miluje a nechce bez ní žít. Odlišuje se od jiných žen; nikdy neřekla křivého slova, nikdy nemluvila jako jeho matka, vždy byla ženou na úrovni, které záleželo na dobrém vychování. Takto si Chéri Léu pamatuje a Léa nakonec pochopí podstatu jeho ústupu: *„Tu arrives ici et tu trouves une vieille femme.*“⁹⁵ Uvědomí si své štěstí, že ji tento chlapec miloval, ale vzdá se ho a pošle ho, aby se svou ženou dohnal mládí.

V díle *La Fin de Chéri* vystupuje Fred Peloux do popředí a s Léou se setkáme jen na pár okamžiků, které však pro našeho nového hrdinu budou zcela zásadní. V tomto případě máme možnost nahlédnout do duše muže, který již zdaleka nepřipomíná toho infantilního a jízlivého chlapce, se kterým jsme se seznámili v románu *Chéri*. S Fredem a Edmée se znovu setkáváme po osmi letech manželství, kdy Edmée pracuje jako ošetřovatelka. Fred se zúčastnil první světové války a postihl ho podobný osud mužů „ztracené generace“.

⁹³ „Neobtěžuj se s výsledkem mého komorníka či domovníka, nikdo u mne nic neví.“ COLETTE. *Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 08/05/2004, s. 66. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_cheri.pdf (vl. překlad).

⁹⁴ „Bože, jak krásně voníš! Všimla sis, že jakmile již nemáme tak napnutou pleť, parfém se do ní lépe vstřebává? To je příjemné.“ COLETTE. *Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 08/05/2004, s. 123. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_cheri.pdf (vl. překlad).

⁹⁵ „Přijdeš sem a najdeš starou ženu“ COLETTE. *Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 08/05/2004, s. 156. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_cheri.pdf (vl. překlad).

Život sám i ničemní lidé kolem něho, včetně vlastní rodiny, jsou pro něj zklamáním a Fred ztrácí chuť do života. Na doporučení své matky se rozhodne pro setkání s Léou, což se nakonec ukáže jako osudová chyba. Místo Léy, kterou kdysi tolik miloval, nachází Chéri tlustou šedovlasou ženu se dvěma bradami: „*Il remarquait surtout que lorsqu'elle quittait le sourire et le rire, elle cessait d'appartenir à un sexe défini. En dépit des énormes seins et de la fesse écrasante, elle pénétrait, de par l'âge, dans une virilité de tout repos.*“⁹⁶ Stejně jako čtenáře i Freda napadne, jak je možné, že se Léa takto změnila? Stalo se tak snad kvůli němu? Léa je však i přes svůj jiný vzhled stále stejnou zkušenou ženou a jeho návštěvu zcela správně odhadne: „*Tu es comme les camarades, tu cherches ton paradis, hein, le paradis qu'on vous devait après la guerre? Votre victoire, votre jeunesse, vos belles femmes... On vous devait tout, on vous a tout promis, ma foi c'était bien juste... Et vous trouvez quoi? Une bonne vie ordinaire. Alors vous faites de la nostalgie, de la lueur, de la réception, de la neurasténie...*“⁹⁷

Po tomto setkání je Fred životem čím dál víc znechucen. Uvědomuje si, že ho vlastně netrápí věk ani vzhled Léy, ale to, že ona má prakticky celý život za sebou, kdežto on má ve svých třiceti letech ještě všechno před sebou. Vnímá zkaženost lidí kolem sebe, jejich mravní nečistotu a přetvářku. Je si vědom toho, že ať provede cokoli, jeho žena s ním vždy zůstane a že od ní může očekávat naprosto všechno kromě lásky. Potkává starou Léinu přítelkyni, u které najde útočiště, a také spoustu starých fotografií, které mu připomenou, jak se Léa i on sám změnili. To vše ho vede k sebevraždě.

Mohli jsme si všimnout, že podstatou Fredova utrpení je pocit nevolnosti ze svého okolí, který ho dožene k sebevraždě. Musíme však podotknout, že je to poprvé v Coletteině tvorbě, kdy v životě hlavní postavy hraje rodina důležitou roli. Jeho matka mu v podstatě několika málo rozhodnutími ovlivní celý život. Nejdříve ho svěří Léé, poté ho od ní odtrhne, ožení ho a v momentě, kdy Fred potřebuje pomoci, ho pošle znovu za Léou, což pro něj má fatální následky.

⁹⁶ COLETTE. *La Fin de Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 09/04/2005, s. 70. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_fin_de_cheri.pdf „Všiml si hlavně, že jakmile se Lea přestane usmívat nebo smát, přestává také náležet jednomu určitému pohlaví. Přes svá obrovská prsa a drtivé hýždě přecházela věkem do jakéhosi klidného zmužnění.“ (překlad: COLETTE. *Zlatíčkův konec*. Přeložil Jindřich Hořejší. Praha: Nakladatelství FR. BOROVIČKA, 1932, s. 83.)

⁹⁷ Tamtéž, s. 71. „Ty jsi jako všichni tví kamarádi, hledáš svůj ráj, co, zaslíbený ráj, do něhož jste měli vejít po válce? Vítězství, mládí, krásné ženy! To všechno jste čekali, protože vám to slibovali a bylo to dost spravedlivé, já neříkám... A co jste našli? Dobrý, ale obyčejný život. A proto jste zasmušilí, unavení, zklamaní a neurasteničtí...“ (překlad: COLETTE, *Zlatíčkův konec*. Přeložil Jindřich Hořejší. Praha: Nakladatelství FR. BOROVIČKA, 1932, s. 83.)

Kdybychom se měli zastavit u Léy, museli bychom konstatovat, že podobně jako ostatní Colettiny postavy nemají s Claudine mnoho společného. S Léou se setkáváme v mnohem pozdějším věku než s Claudinou, a proto je složité obě postavy srovnávat, když se jejich příběh odehrává v zcela jiném životním období. Povahově si však můžeme všimnout, že Léa byla vždy velice diplomatická a své názory si nechávala spíše pro sebe a i v případě ponížení řešila situace vždy s úsměvem na tváři, což bychom v případě Claudiny mohli čekat jen stěží. Léa se na rozdíl od Claudiny povahou svého zaměstnání určitě nikdy nemusela potýkat s nedostatkem tělesného prožitku. Naopak ji zase trápila otázka stárí. Claudinu jsme neviděli dospět do této životní fáze, ale potýkala se se stárím Renauda, které vadilo především jemu. Posledním rozdílem, který v tomto případě zmíníme, jsou muži, kteří v životě obou postav hráli zásadní roli. Můžeme hovořit o protikladech: divoké Claudině byl osudný muž zralého věku i povahy, zatímco zralé Léé byl osudný mladý a jízlivý chlapec.

3.6 *Phil a Vinca*

V posledním díle, které budeme analyzovat, *Le Blé en herbe* z roku 1923, se znovu setkáváme s mladšími protagonisty. Patnáctiletá Vinca a šestnáctiletý Phil se znají celé dětství a se svými rodiči se každý rok sjíždějí do pronajatého domu u moře v Saint-Malo v Bretani. Dospěli však do věku, kdy již přestávají být dětmi, ale ještě nedosáhli dospělosti, a tak zůstávají prozatím v tomto přechodném stavu, který je pro oba trochu matoucí. Phil pociťuje touhu být již dospělým a cílevědomým mužem a rozčiluje ho laxní přístup Vinky, která je smířená se svou budoucí rolí v domácnosti.

I přes rozdílnost názorů na život k sobě oba chovají city, se kterými se teprve seznamují. Vinca se také začíná fyzicky měnit z holčičky na dívku a začíná si uvědomovat své vlastní tělo a svou ženskost. Rovněž si začíná si uvědomovat svou lásku k Philovi. Také on si svou lásku k ní uvědomuje, ale je to cit převážně majetnického rázu: miluje ji a chce ji vlastnit. Phil však jednoho dne potká paní Dallerayovou, ženu v bílém, se kterou prožije milostný románek. Je to žena, která mu imponuje nejen svou dospělou krásou, ale také rozhodností a dominancí. Její odjezd v něm zanechá bolest a zklamání. Tento vztah je inspirován poměrem Coletty a Bertranda de Jouvenel. Jejich místo schůzek se jmenovalo rue d'Alleray⁹⁸, což vysvětluje původ jména ženy v bílém. Vinca o tomto románu ví a pochopitelně žárlí, nicméně dokáže Philovi odpustit. Poslední noc si oba uvědomí, že jejich společné léto končí, a po tom, co si ujasní, co k sobě cítí, se nakonec milují.

Po románech *La Vagabonde* a *Chéri* se Colette navrácí k mladším hrdinům a tématu tělesné lásky. Touhu po rozkoši jsme již zaznamenali u Claudiny, Annie a Minny, ale v tomto případě se Phil i Vinca s touto touhou teprve seznamují. Tráví spolu léto v divoké přírodě procházkami a povídáním, a tak mají možnost se navzájem poznávat skrze psychické, ale i fyzické změny.

⁹⁸ KRISTEVA, Julia. *Le génie féminin: la vie, la folie, les mots : Hannah Arendt, Melanie Klein, Colette. Tome III. Colette*. Paris: Fayard, 2002, s. 79.

Závěr

Cílem této práce bylo srovnat Claudine s pozdějšími postavami Colettiny tvorby. V první části práce jsme Colettu zařadili do literárního kontextu soudobé ženské literatury a seznámili jsme se s jejím životopisem, který nám později pomohl lépe rozpoznat autobiografické projekce v její tvorbě. V druhé části práce jsme postupně analyzovali a porovnávali životní osudy a povahy vybraných postav.

V porovnání s Claudinou jsou pozdější charaktery v mnoha směrech odlišné. Obecně jsou ústřední postavy Colettiny tvorby velmi různorodé a spíše než povahové rysy mají společné touhy a trápení. Jsou to převážně nezávislé a sebevědomé ženy různého věku, které spojuje téma různých podob lásky. Kromě Claudiny byly všechny ostatní postavy ve svém vztahu nespokojené a zklamané. Annie byla otrokem svého manžela, Minně chyběla vášeň, Renée si prošla ponižujícím manželstvím, Mitsou žila v nudném partnerském stereotypu a Lée byla láska odepřena vlastním stářím. Claudine byla šťastná, ale také pociťovala jistý nedostatek. Společně s Annie a Minnou, které všechny vznikly v době, kdy Colette žila s Willym, toužily po tělesné rozkoši. Annie se do této fáze dostala až po osvobození od Alaina, ale stejně jako u dvou předchozích potěšení podlehla. Všem třem se nakonec podařilo svého štěstí dosáhnout, ačkoli pro každou mělo jinou podobu.

Tímto se také odlišují od pozdějších postav Renée, Mitsou a Léy, které se lásce nevyhnuly, ačkoli ji vlastně nehledaly, a přitom ani pro jednu z nich neměla šťastný konec. Z tohoto hlediska zcela vybočuje postava Freda v románu *La Fin de Chéri*, jelikož původ jeho zklamání je spíše existenciální. Je jedinou Colettinou postavou, v jejímž životě hraje rodina důležitou roli. V případě Minny Antoina bereme jako jejího manžela, nikoli jako bratrance. Mohli jsme si všimnout, že u ostatních charakterů rodinní příslušníci nejsou zmiňováni, a pokud jsou, jejich role není pro vývoj postavy podstatná. Nesmíme opomenout, že se Claudine od všech ostatních postav liší svým vztahem k přírodě. Je skutečně jediná, pro kterou je příroda bytostně důležitá. Důvod může být ten, že v době, kdy Colette psala romány o Claudině, si teprve zvykala na městský život a rodilý venkov jí nesmírně chyběl, a proto se k němu často ve své rané tvorbě vracela.

Dalším tématem, které ve vybraných dílech můžeme považovat za společné, je právě Colette. V průběhu celé práce jsme postupně odhalovali její autobiografické projekce a nyní je můžeme rozdělit do čtyř kategorií. V první řadě svým postavám dávala kus své duše, kterou jsme mohli rozpoznat v Claudině lásce k přírodě a zvířatům a také touze po celoživotní

lásce. Skrze Annie jsme jí poznali v touze po vymanění se z nevydařeného manželství a díky Renée jsme hlouběji pochopili Colettino zklamání ze společného života s Willym. Zajímavé je pozorovat, že postavy Claudine, Annie a Minne, které vznikly v době, kdy Colette byla vdaná, byly finančně závislé na svých partnerech. Oproti tomu Renée, Mitsou a Léa, které vznikly po rozchodu s Willym, jsou ženy pracující a závislé pouze na svém vlastním výděлку. Zde můžeme tedy konstatovat, že do své tvorby Colette promítla svůj vlastní posun v emancipaci, což s největší pravděpodobností nezamýšlela.

Druhým odvětvím, ze kterého Colette při projekcích čerpala, byl její profesní život pantomimické herečky. Se zákulisím tohoto oboru jsme se mohli hlouběji seznámit skrze postavy Annie, Renée a Mitsy. Annie herectví pouze vyzkoušela, Renée a Mitsu Varieté živilo. Třetí kategorií jsou Colettiny skutečné zážitky propůjčené jejím postavám. Jako například Rézin poměr s Claudine či skandální polibek Annie s herečkou kolegyní Willette Collie na jevišti a v neposlední řadě poměr Phila s dámou v bílém.

Posledním zdrojem Colettiných projekcí jsou lidé z jejího života, kteří ji inspirovali při tvorbě jejích postav: paní Sergentové představující Colettinu učitelku paní Terrainovou; pan Dutertre inspirovaný kapitánovým rivalem panem Merlouem; Renaud a Maugis byli oba projekcí Willyho; Rézi vznikla na základě Georgie Raoul-Duvalové a Philovou předlohou byl Colettin mladý milenec Bertrand de Jouvenel. V neposlední řadě musíme zmínit i Claudinu, Annie, Renée a paní Dallerayovou, kterým byla Colette zčásti modelem. Všechny tyto projekce svádí ke ztotožňování Colettina života s životy jejích postav. Nesmíme však zapomenout, že se jedná o autobiografický román, kde se prolíná fikce s větší či menší porcí skutečnosti. Colette se realitou pouze inspirovala, což sama potvrdila v díle *La Naissance du jour*: „*Imaginez-vous, à me lire, que je fais mon portrait? Patience: c'est seulement mon modèle.*“⁹⁹

Sidonie-Gabrielle Colette byla jednou z nejznámějších románových autorek druhé poloviny dvacátého století. Je mnoho děl, které jsme vzhledem k rozsahu práce neměli možnost zmínit, a přitom by si zasloužily naši pozornost. Colettin život společně s životy jejích blízkých můžeme považovat za pozoruhodný. Po spisovatelské dráze netoužila, a přesto nakonec došla k národnímu uznání. Její život nebyl jednoduchý, ale sama tvrdila: „*Mais qu'aurais-je fait d'une vie qui n'eût été que rose?*“¹⁰⁰

⁹⁹ „Představujete si, když mne čtete, že tvořím svůj portrét? Jen počkejte: je to pouze můj model.“ COLETTE. *La Naissance du jour* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/12/2005, s. 3. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_naissance_du_jour.pdf (vl. překlad).

¹⁰⁰ „Co bych ale dělala se životem, který by byl jen růžový?“ COLETTE. *Mes apprentisages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936, s. 32 (vl. překlad).

Summary

The aim of this thesis was to compare Claudine with later characters of Colette's work. In the first part we put Colette in the literary context of contemporary women's literature and we familiarized ourselves with her biography, which helped us later to recognize better the autobiographical projections in her work. In the second part we gradually analyzed and compared fates and the nature of chosen characters.

In comparison with Claudine, the later characters of Colette's work are different in many ways. In general, we may have noticed that the central characters of her work are very miscellaneous, and that they have in common desires and sufferings rather than traits. They are largely independent and self-confident women of all ages who share a big theme, which is various forms of love. Except Claudine, all the other characters were dissatisfied and disappointed in their relationship. Annie was a slave to her husband; Minny lacked love and passion; Renée went through humiliating marriage full of lies and infidelities; Mitsou lived in a dispassionate partner stereotype and love was denied to Léa because of her old age. Claudine was happy, but partly also felt a certain emptiness. Together with Annie and Minna, who were created at a time that Colette lived with Willy, they all egocentricly yearned for greater amount of physical pleasure. Annie reached this stage after her liberation from Alain, but as the previous two she succumbed to this pleasure. All three eventually managed to reach their luck, although each of them had a different form.

This is also different from the later characters Renée, Mitsou and Léa, who haven't avoid love, even though they were not searching for it, and it didn't have a happy ending for none of them. Fred from the novel *La Fin de Chéri* is completely deviating from this point of view, because the source of his frustration is more existential. If we had to stay with him for a moment we would say that he is the only Colette's character in whose life family plays an important role. In the case of Minna, we take Antoine as her husband, not cousin. We may have noticed, that the other character's family members are not mentioned, and if they are, their role isn't essential for the development of the character. We cannot forget that Claudine differs from other main characters in her relation to nature. She is really the only one who considers the nature as Essentials. The reason can be that in time when Colette wrote novels about Claudine, she was just getting used to the city life and lacked her country life. Therefore she returned to it in her early works.

Another subject in the selected works that can be considered as common, is Colette herself. Throughout the work we were gradually exposing her autobiographical projection,

which now can be divided into four categories. First of all, she gave to her characters a piece of her soul, which we could recognize in Claudine's love for nature and animals and also the desire for lifelong love. We have recognized her through Annie's desire for breaking out of her unsuccessful marriage, and thanks to Renée we have deeply understood Colette's disappointment of her common life with Willy. It is interesting to observe that the characters Claudine, Annie and Minne, which originate from the time when Colette was married, were financially dependent on their partners. In contrast, Renée, Mitsou and Léa, who were created after the breaking up with Willy, were working women, dependent on their own earnings. Here we can observe, that Colette reflected in her work a movement in her own emancipation, which she most likely didn't intend to do. The second sector, from which Colette drew, is her professional life of pantomime actress. We could get to know better the backstage of this field through Annie, Renée and Mitsou. Annie just tried it, but Renée and Mitsou were making their living by acting in the Music-Hall.

The third category is Colette's real experiences bestowed upon her characters. Such as Rézi having an affair with Claudine, or scandalous Annie's kiss with her co-star Willette Collie, and finally the romance of Phil with the lady in white. The last source of Colette's projections, are the people from her life that inspired her to create her characters: Ms Sergent representing Colette's teacher Mrs. Terrainovou; Mr. Dutertre inspired by the captain's rival Mr. Merlou; Renaud and Maugis were both projections of Willy, Rézi was based on Georgie Raoul-Duval and Phil's model was Colette's young lover Bertrand de Jouvenel. Finally, we must mention Claudine, Annie, Renée and Mrs. Dallerayovou, for whom was Colette partly the model. All of these projections are tempting to identify Colette's life with the lives of her characters.

Sidonie-Gabrielle Colette was one of the most famous novelistic authors of the second half of the twentieth century. There are many works that we couldn't mention because of the extent and thematic choice, but they would deserve our attention and study. Colette's life along with the lives of her loved ones can be considered as remarkable. She didn't desire a writing career and yet it became her destiny. Despite unrecognized and hidden literary beginnings she eventually came to national recognition.

Seznam použitých zdrojů

Primární literatura – monografie

COLETTE. *La Vagabonde*. Paris: Editions Albin Michel, 1957. 249 s.

COLETTE. *Tulačka*. Praha: Svoboda-Libertas, 1993. 156 s. ISBN 80-205-0362-5.

COLETTE. *Zlatíčkův konec*. Praha: Fr. Borový, 1932. 170 s.

COLETTE. *Mes apprentisages: ce que Clodine n'a pas dit*. 25e mille. Paris: J. Ferenczi, 1936. 218 s.

Primární literatura – elektronické zdroje

COLETTE. *Claudine à l'école* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 26/06/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_claudine_ecole.pdf.

COLETTE. *Claudine à Paris* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 30/10/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_claudine_paris.pdf.

COLETTE. *Claudine en Ménage* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 05/11/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_claudine_en_menage.pdf.

COLETTE. *Claudine s'en va* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/11/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_claudine_s_en_va.pdf.

COLETTE. *La Retraite sentimentale* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 02/02/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_retraite_sentimentale.pdf.

COLETTE. *L'Ingénue libertine* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 18/02/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_ingenue_libertine.pdf.

COLETTE. *Mitsou ou Comment l'esprit vient aux filles* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 09/03/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_mitsou.pdf.

COLETTE. *Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 08/05/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_cheri.pdf.

COLETTE. *La Maison de Claudine* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 17/07/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_maison_claudine.pdf.

COLETTE. *Le Blé en herbe* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 17/07/2004. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_ble_en_herbe.pdf.

COLETTE. *La Fin de Chéri* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 09/04/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_fin_de_cheri.pdf.

COLETTE. *La Naissance du jour* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/12/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_naissance_du_jour.pdf.

COLETTE. *Sido* [online]. Édition Ebooks libres et gratuits. Parution le 13/12/2005. [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL: http://www.ebooksgratuits.com/pdf/colette_sido.pdf.

Sekundární literatura - monografie

ANDRY, Marc. *Colette*. Paris: Presses de la cité, 1983. 248 s. ISBN 22-660-1443-9.

BRUNEL, Pierre. *Histoire de la littérature française*. [2.] ed. Paris: Bordas, 2001. 760 s. ISBN 2-04-016656-4.

D'HOLLANDER, Paul. *Colette: ses apprentissages*. Montréal: Les Presses de l'Université de Montréal, 1978. 422 s. ISBN 22-520-2070-9.

CHALON, Jean. *Colette: l'éternelle apprentie*. Paris: Flammarion, 1998. 426 s. ISBN 20-806-7553-2.

JOURLAIT, Daniel. *La maison de Claudine de Colette*. Paris: Hachette, 1972. 79 s.

KRISTEVA, Julia. *Le génie féminin: la vie, la folie, les mots : Hannah Arendt, Melanie Klein, Colette. Tome III. Colette*. Paris: Fayard, 2002. 621 s. ISBN 2-213-60771-0.

LE HARDOUIN, Maria. *Colette*. Paris: Editions Universitaires, 1956. 127 s.

LEHEMBRE, Bernard. *Colette et Willy: un amour à la Belle Epoque*. Paris: Acropole, 2000. 166 s. ISBN 27-357-0185-9.

LEROY, Géraldi a Julie SABIANI. *La vie littéraire à la Belle Epoque*. Paris: Presses universitaires de France, 1998. 382 s. ISBN 21-304-9507-9.

SARDE, Michèle. *Colette, libre et entravée*. Paris: Stock, 1984. 483 s. ISBN 20-200-6909-1.

WINOCK, Michel. *La Belle époque: la France de 1900 à 1914*. Paris: Perrin, 2003. 429 s. ISBN 978-226-2020-798.

Sekundární literatura – elektronické zdroje

La société des Amis de Colette [online]. [cit. 2013-07-26] Dostupné z URL:
<http://www.amisdecolette.fr/-Qui-sommes-nous->.

COLETTE à Rozven [online]. 16 juin 2011 [cit. 26/7/2013]. Dostupné z URL:
<http://www.terresdecrivains.com/COLETTE-a-Rozven>.

Pauline-Mary Tarn, dite Renée Vivien. [online]. [cit. 28/7/2013] Dostupné z URL:
<http://www.larousse.fr/encyclopedie/litterature/Vivien/171937>.

Sappho ou Sapho. [online]. [cit. 28/7/2013] Dostupné z URL:
<http://www.larousse.fr/encyclopedie/personnage/Sappho/143197>.